Բ.՝ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 409 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 29 ՅՈՒՆԻՍ 1900 12 ՅՈՒԼԻՍ 1900 (Ն. Տ.)

10 ՓԱՐԱ

ՏԱՐԻ ՄԸ ՏՆՕՐԻՆ
ՅԻՓԹԱՆ ՀԻՒԱՆԴՆԵՐՈՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պաղջ Ալի Հաստատսք, 20
Կ. ՊՕԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنجه یوغی سورهاتاغ غزه‌سی
ادارهخانه‌سی
۲۰ نمره‌لو یکیجی جاده

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ՍԱ ՁԵՒ ՏՐՈՒԻԻՐ խմբագրութեան ուղղուած ոեւէ գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամէն ամսոյ 10ին, 20ին եւ 30ին

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԱՒԱՌԱՑ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կամիկի դրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌԱՆԵՐՈՒՄ ՀԱՄԱՐ
Թրքոփոլի նախիջ Դէ Լեյ
12 ամիսը կամիկի դրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թրքոփոլի նախիջ Դէ Լեյ
12 ամիսը կամիկի ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՆԱՁՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դրշ.
Մէկ անգամէ աւելի յանուագիայնց համար մանուածոյ պայմանագիր։

ՍԱՀԱԿՅԱՆՑԱՆ
ԿԱ ՀՈՎՀ. ՏԱՐԱՍԻՒՐ
Առաւօտեանները
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՉԻՆԱՍՏԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԵՏՈՒՆ

Հիւսիսային Չինաստին համար աշխարհի երեսը չինականէն զատ միայն մէկ պետութիւն մըն ալ կայ, որ է փոքրիկն Ռուսիա, այսինքն խազախը, որուն գոյութեան թոյլատուութիւնը բրած է երկնային կայսրութիւնը, ու ըստ ոմանց զայն մեղքնալուն և ըստ այլոց Ռուսիացիին աշխատասիրութենէն և յարատեւութենէն օգուտ քաղելու համար իր երկրին մէկ անկիւնը հիւրընկալած է զայն։

Իսկ հարաւային Չինացին, Ռուսիոյ վրայ գրեթէ ամենեւին գաղափար չունենալով, կը հաւատայ միայն որ «սատանաներու երկրին» մէջ երօք կան երկու հատ փոքրիկ և աննշան իշխանութիւններ, որոնք Անգլիա և Ֆրանսա կը կոչուին, և որոնց նաւերէն ոմանք երբեմն երբեմն փոթորկի հանդպելով, սըխալմամբ Թաքուի մօտերը լինկած էին, և երկնային կայսրութեան ամենակարող զօրութիւնը չգիտնալնուն համար յանդգներ էին մինչեւ Թիէնձին և նոյն իսկ Բէյքին երթալու, որոնց Թոյլատուութիւն բրած էին չինական մանտարինները։ Բայց յետոյ սոսկալի կորուստներ կրելով ճչմարտութիւնը հասկցեր, խելքերնին գլուխնին եկեր և անոնց մէկ մասին, ձգել երկրէն դուրս կորուելնուն Թոյլտուութիւն եղած էր։

Դարձեալ Չինացիներուն այն միեւնոյն անապատ ողորմածութեան չնորհիւն էր որ վերջերս Թոյլտուութիւն կ'ըլլար անոնց, Չինաստանի մէջ իմէկ անկիւնները ապաստանելով, իրենց սովաբեկ և խեղճ հըպատակներուն...մէ իմէկ կարկանդակի մասր ճաշակել տալու։

Իսկ Գերմանիա ըսուղը ո՞վ է. եթէ ան ալ Չինացիէն պատառ մը հաց մուրալու եկող եղկելի մըն էր, է՛հ, անոր ալ գթալ պէտք էր, մանաւանդ Ձարնին ալ գըթութիւն ցուցուելէն եւ անոր մոռոլութեան ներուելէն ետեւ, թէեւ առաջին անգամը եղած ըլլար որ Չինացի մը իմանար թէ սատանաներու երկրին մէջ Գերմանիա կոչուող մէկն ալ կայ եղեր։

Գերմանիա որ ապագայ առեւտրական մեծութեան ասպարէզը կը մտնէր Մայր. Արեւելքի մէջ, եւ որ հիմա չինական անկարգութեանց եւ կոտորածին պատճառաւ հագուով մարմնով չինական գործերու մէջ մխուելու կը սոսկայ, եւ մանաւանդ այն չերմեռանդ հաւատացեալներէն է, որոնց համար չկայ արդարութիւն մը արտաքոյ զօրութեան (might is right), իր վրայ տրդէն չատ տկար դաղափար ունեցող Չինացիները, եթէ լոկ կայսերական ճառերով, մէկ քանի զրահաւորներով, եւ չատ չատ մէկ երկու հազար զօրքով պիտի ահաբեկէ, չենք կարծեր որ միջազգային չարժման մէջ կ՚ելեւոր օգնութիւն մը մատուցած ըլլայ գործնականին մէջ։

Ոչ ոք կրնայ բան մը ըսել Աւստրիոյ եւ Իտալիոյ՝ մեծ կամ փոքր օգնութիւն մը մատուցած ըլլալնուն, որովհետեւ ներկային մէջ անդորրութեան վերահաստատումէն, պետական դիրքէն և դրօշի պատիւէն դուրս պաշտպանելու բան մը չունին, մինչդեռ Գերմանիա Չինաստանի մէջ քիչ կամ չատ տարբերութեամբ պաշտպանելու պարտաւոր է ճիշդ այն միեւնոյն չահերը, ինչ որ ունին Անգլիա, Ռուսիա, Ֆրանսա և Ճաբոն։

Ասկէ առաջ հրատարակուած լուրերու նայելով, չինական չարժման դէմ գործող եւ արեւն Թափող միջազգային զօրութեան ամենամեծ մասն է ռուսականը, որմէ անմիջապէս ետքը կուգայ ճաբոնականը, եւ ոնկէ ետքն ալ անգլիականը. բայց ասոնք հապճեպով հասցուած կարելի զօրութիւններն ըլլալով, հետզհետէ հասցուելիք ռուսական, ոնգլիական եւ ճաբոնական զօրութիւններըը կը հաշուուին Թէ ի հարկին պիտի բարձրանան հետեւեալ Թիւերուն (եթէ պէտք ըլլայ, ասոնցմէ աւելին ալ պիտի հայթայթուի։) Ռուսական 90 հազար զօրք, անգլիական՝ 50 հազար և ճաբոնական՝ 60 հազար զօրք։ Որով միայն այս երեքինը կ'ըլլայ ընդամէնը 200 հազար զօրք։

Արդ, եթէ նկատի առնուի Չինաստանի մէջ օտար պետութեանց Թէ՛ ներկայ և Թէ ապագայ քաղաքական և առեւտրական չահերի, վեր և վերոյ սա եզրակացութեան կը յանգինք։

Ռուսականը՝ հարիւրին 30, Անգլականը՝ հարիւրին 20, ճաբոնականը՝ հարիւրին 20, Գերմանականը՝ հարիւրին 10, Ֆրանսականը՝ հարիւրին 7, Աւստրիականը՝ հարիւրին 3, Իտալականը՝ հարիւրին 3։

Այս հաշուով Գերմանիոյ բաժին ինկած պիտի ըլլար 25-30000 հոգինոց բանակ մը Չինաստանի մէջ, մինչդեռ Գերմանիոյ կայսրը ներկայ տագնապին մէջ աւելի փրկանքի մասին առատասիրտ կերպով կը խօսի քան զրկուելիք զօրութեան վրայ, մինչդեռ այս վերջինն եր միայն որ ակնկալուած նպատակը ներկայ պարագայից մէջ։

Պէտք ըլլալիք կարող զօրութեան ամբողջովին Չինաստան հանելը գոնէ 6-7 չաբաթի կարօտ է, որ առնէ 200000 կանոնաւոր և կատարելապէս մարզուած այդ միջազգային զօրքերը բաւական են ամէն չինական ընդդիմութիւն հիմնովին խորտակելու երբ թատերդութեան երկրորդ արարուածը պիտի սկսի, այսինքն յաւիտենական Մայր. Արեւելեան խնդրոյն այն բնդմիտոր պայքարը։

Արդ, երբ խնդիրը հոն հասնի մեծաւոր ապագային մէջ, որոնք որ աւելի զօրք ունին չինական թատերաբեմին վրայ, և որոնք որ աւելի մեծ զոհողութիւն ըրած են կռիւին մէջ, անոնք բնականաբար աւելի զօրաւոր ձայն պիտի ունենան ըլլալիք կարգադրութեան մէջ ալ։

Այս տեղ Գերմանիոյ համեմատական չահը բաւական մեծ փոփոխութեան ենթակայ կրնայ ըլլալ, եթէ հիմա պէտք եղած զոհողութեան բաժնին մէջ կծծիութիւն ընէ այն։

Ռուսիա իր ապագան ապահոված է Չինաստանի մէջ, ուր կորսընցնելիք բան մը չունենալով, միայն աւելի բան մը վրայ առնելու յոյսը կ'ունենայ, որ չատ հաւանական է Թէ իրագործուի, ուրիշներու սխալ քայլերու կամ դէպքերու չնորհիւ։

Անգլիա, որ ունի հիմա Չինաստանի մէջ հողային և առեւտրական այն առաւելութիւնները, զորս և ոչ մէկ լրջամիտ Անգլիացի որ կառավարութեան հակառակորդ կամ Ռուսին դէմ կոյր նախանձող մը չէ, չի կրնար ուրանալ, մի միայն բան մը վրայ չտալու և ետ չերթալու հոգը կրնայ ունենալ, և արդէն կ'ընէ ինչ որ կարելի է, հակառակ Թրանվալեան դժուարութեան։

Իսկ Ֆրանսա, արդէն գաղթատեր ժողովուրդ մը բաղկացած չըլլալով, և իր Թօնքինը ներկայ և ապագայ առեւտրական պէտքերուն լիուլի բաւելով, Չինաստանի մէջ բան մը աւելի կամ պակաս չհիլը, մեծ տարբերութիւն մը չըներ իրեն համար։

Ասոնց Գերմանիա որ նորեկ մըն է Մայր. Արեւելքի մէջ, որ բնականէն գաղթասէր է, որուն մայրենի բերքերը օտար ստացուած քներու կարօտ են քչուելու համար, և քանի որ Չինաստան իրեն համար եւրոպական գործերէն չգիտնայ։ Ջանքերէ չհողուլ որ ոնքաղաքավարութիւն ըլլայ օտարականներուն հանդէպ, և երբ անոնք գնումներ բնեն, մի քողոք որ բազմութիւն հաւաքուի անոնց չուրջը։

Բ.—Օտարականները մեր երկակայածէն աւելի կարեւորութիւն կ'ընծայեն չունեցողն։ Ոչատ երբ իմաց տան ձեզի Թէ չուն մը կորուած է, ուշադրութեամբ փնտռեցէք և ձեր պաշտպանութեան տակ առէք զայն։ Երբ տանը չուները հալէ ձեզի դէմ սպասաւորէն խնդրեցէք զր հպնչաքաեցնէ զայն։

Գ.—Երբ օտարականի մը տունը երթաք, ոչ չատ կպնուիս, ոչ չատ ուշ, և ոչ ալ ճաշի ատեն գացէք։ Ձեր հագուստին վայելչութեան ուշադրութիւն ըրէք։ Ներս մտնելէ առաջ զանգակը հնչեցէք, և եթէ զանգակ չկայ, մատով զարկէք դրանը։ բայց բնաւ մի գօռաք որ դուռը քանդուի։

Դ.—Երբ դռնապանը դուռը բանայ, հարցուցէք անոր Թէ ձեր փնտռած օտարականը տո՞ւն է, և խնդրեցէք իրմէ որ քարտերնիդ անոր տանի։ Նոյնպէս մանրէք առաջ ստքերնիդ սրբեցէք։

Ե.—Օտարականին ներկայանալէ առաջ մօրուքնիդ և մազերնիդ սանտրեցէք։ Ազատ հագուստ մը և անխամ մօրուք մը Թշնամանք մըն են քաղաքակիրթ ազգերու մէջ։

Զ.—Օտարականին ներկայանալէ առաջ մօրուքնիդ և մազերնիդ սանտրեցէք։ Ազատ հագուստ մը և անխամ մօրուք մը Թշնամանք մըն են քաղաքակիրթ ազգերու մէջ։

ՃԱՐՕՆՑԻՆԵՐՈՒՆ ԲԱՐԵԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ

Մինչ Չինաստանի մէջ «մա՛հ օտարականներուն» ազազակը կը Թնդայ երկրին զանազան կողմերը և նոյն իսկ բարձրագոյն չրջանակներու մէջ, հետաքրքրական է գիտնալ Թէ՝ Մայր. Արեւելքի ուրիշ մեծ ազգ մը՝ Ճաբոնն ի՛նչ զգացումներ կը տածէ օտարականներուն հանդէպ։ Ուստի չհեկեկան կը համարինք ընթերցողներուն ներկայացնել մէկ պատճէնը չրջաբերականին մը, որ ղրկուեր է Արեւածագի կայսրութեան (Ճաբոնի) ոստիկանական բոլոր պաշտօնեաներուն, և որուն մէջ կը ցուցուի Թէ ի՛նչպէս պէտք է վարուին օտարականներուն հետ։

Ա.—Միջազգային յարաբերութիւններու հիմն է բարեկամութեամբ և քաղաքավարութեամբ վարուիլ այն ճամբորդներուան հետ, որոնք հեռաւոր երկիրներէ կուգան։ Քաղաքակիրթ ժողովուրդները պէտք է համերաշխութեամբ ապրին։ Բազմաթիւ օտարականներ Ճաբոնէրէն կը խօսին. ուստի, լաւագոյն է նախ և առաջ քաղաքավարութեամբ այդ լեզուով խօսիլ անոնց հետ։ Բնաւ մի գործածէք այնպիսի բառեր, որոնք անախորժ կը հնչեն, մի քննադատէք բնաւ օտարականի մը չարժուձեւերը, հագուստը կամ գործերը։ Անիկա կը հասկնայ քննադատութիւնը, եթէ նոյն իսկ հաբոներէն չգիտնայ։ Ջանացէք չխղուլ որ ոնքաղաքավարութիւն ըլլայ օտարականներուն հանդէպ, և երբ անոնք գնումներ բնեն, մի քողոքիք որ բազմութիւն հաւաքուի անոնց չուրջը։

Բ.—Օտարականները մեր երեւակայածէն աւելի կարեւորութիւն կ'ընծայեն չունեցողն։ Ոչատ երբ իմաց տան ձեզի Թէ չուն մը կորուած է, ուշադրութեամբ փնտռեցէք և ձեր պաշտպանութեան տակ առէք զայն։ Երբ տանը չուները հալէ ձեզի դէմ սպասաւորէն խնդրեցէք զր հպնչաքաեցնէ զայն։

Գ.—Երբ օտարականի մը տունը երթաք, ոչ չատ կպնուիս, ոչ չատ ուշ, և ոչ ալ ճաշի ատեն գացէք։ Ձեր հագուստին վայելչութեան ուշադրութիւն ըրէք։ Ներս մտնելէ առաջ զանգակը հնչեցէք, և եթէ զանգակ չկայ, մատով զարկէք դրանը։ բայց բնաւ մի գօռաք որ դուռը քանդուի։

Դ.—Երբ դռնապանը դուռը բանայ, հարցուցէք անոր Թէ ձեր փնտռած օտարականը տո՞ւն է, և խնդրեցէք իրմէ որ քարտերնիդ անոր տանի։ Նոյնպէս մանրէք առաջ ստքերնիդ սրբեցէք։

Ե.—Օտարականին ներկայանալէ առաջ մօրուքնիդ և մազերնիդ սանտրեցէք։ Ազատ հագուստ մը և անխամ մօրուք մը Թշնամանք մըն են քաղաքակիրթ ազգերու մէջ։

ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ ՏՕՆԸ ԵՒ ՀԱՑ ԼԵԶՈՒՆ

Երանաչնորհ Թարգմանչաց տօնին կարեւորութիւնը չատ մեծ է մեզի համար Թէ՛ կրօնական և Թէ գրական տեսակէտով։ Այս տօնը եկեղեցական մեծահանդէս արարողութեանց հետ, դպրոցական աշակերտներու ալ առիթ կընծայէ երախտագիտական յարգանաց արտայայտութիւններ նուիրել Հայ դպրութեան զարգացման պատճառ հանդիսացող պանծալի անուններուն, որոնց մէջ բարձր ի գլուխ կը կանգնին Սահակ և Մեսրոպ սքանչելի Հայրերը, Ոսկեդարու գրական չարժման երկու բեւեռները։ Անձնիւր Հայ անհատի համար ուշադրութեան արժանի է այդ զոյգ մը բազմերախտ Հայրերու արդիւնալից կեանքն ու այդ նպատակաւ եկեղեցին միանգամ և զատ զատ յիշատակել պատշաճ դատած է, ինչպէս Սահակ Մեսրոպեան տօնին, և Սահակ կամ Յովհաննէս Պարթեւ հայրապետ առանձինն (տօնելի Բուն Բարեկենդանի նախընթաց չաբաթն) և Մեսրոպ վարդապետ Թարգմանչաց խումբին հետ (Յօնելի Աչի ե. չաբաթ օրը) դպրութեամբ գեղեցիկ երգերով անոնց մաքուր կեանքը, կրօնաւորական պրպըռ և նուիրական սքեմով զարդարուն Թարգմանչաց յատուկ Շարականը մին է մեր եկեղեցւոյ նուիրական երգերէն, վասն Թէ՛ իր յօրինուածութեամբ և Թէ եղանակի քաղցրութեամբ զոր գրած է վարդան վարդապետ Բրիւսըցի (*)։ Այս չարականը կենդանի և ազդու չարադրութիւն մըն է անոնց վարուց վերայ գովաբանուած այսպէս. «Որք զարդարեցին անօրինաբար վիճաստ անեղին, հաստատելով յերկրի զգիր կենդանի հովուել զհօտ նոր Իսրայէլի»։ Ինդալից գոհունակութիւն մը որով գիրը կենդանի և անմոռաց պահեց աստուածային իմաստ պարունակող ճշմարտութեանց պատգամներն Հին և Նոր Կտակարանաց, և ապա յայտի կը մեկնէ այն մեծ սքանչելիքը որ Մեսրոպայ երեցաց. «Որ խոնարհաբար ճշմարիտ լուսոյ փառաց անեղին նկատեցաք մեզ գիր կենդանի, յարգանք մաքուր մեծի Մեսրոպայ»։ Որչափ որ քննադատ անկարելւոր նկատած է այս պարագան, սակայն մեծ գիւտ մը կրնանք համարիլ բազմավաստակ վարդապետին գտած գիրը, ուր յայնհետէ իրաւամբ «սկիզբն դպրութեան Հայոց լինէր սկիզբն մեծի գիտութեան», ինչպէս վկայած է մատենագիր մը։ Թարգմանչաց ժամանակից մատենագիրներէն Ղազար Փարպեցի, Կորիւն եւայլն, հաւատարիմ վկաները հանդիսացած են Սահակայ և Մեսրոպայ վարուց։ Սահակ յիշուած է Հայոց մեծանուն կաթողիկոսներէն մին և բազմերախտ հայրապետ. ինքն է եղած Ս. Մեսրոպայ աջակիցը։ Իբրև մատենագիր, Ս. Գրոց Թարգմանութենէն զատ Թողած է կանոնական Թուղթ մըն ալ իրեն կ'ընծայուին Աւագ չաբթուան Շարականները նոյնպէս քահանայապաղն ու աշխարհաշէն եղը և ուրիշ տաղ քներ։

Իսկ Մեսրոպ Հայ դպրութեանց բարգաւաճման կարապետն է եղած։ Մեսրոպ կամ Մաշտոց մեր բազմերախտ վարդապետաց չարքին մէջ ամենէն փայլուն անձնաւորութիւնն է, Հելլէն դպրութեամբ զարգացած։ Իր գործը իրմով եղած է ամենեքեան Հայ գրականութեան. անդուլ պարապած է գրաւոր երկասիրութիւններով, որոնցմէ են Մխսարանը և իր անուամբ կոչուած Մաշտոցը։ Ունի նաև այլեւայլ տաղեր, որոնց մէջ կը փայլի իր բնատուր հանճարը։ Մեսրոպայ վարուց ամփոփ պատմութիւնը գրած է իր աշակերտը Կորիւն, մանաւանդ անոր վերջին տարիներուն արբանեցաղ վարքը։

Այս մեծ անձնաւորութեանց անունները նուիրական են մեզի համար, և անոնց կը պարտի այսօր վճառականն ու արհեստաւորը, դպրոցի աշակերտն ու վարժապետը, հեղինակներն ու խմբագիրները։ Գիրին չնորհիւ անկորստ մնացած են մեր լեզուն, Աստուածաշունչի գլուխ գործոց Թարգմանութիւնը ու նախնեաց եկեղեցական և այլ գեղեցիկ գրուածները, զորս ամենքը վիճակին կրնանք սեպել գրական գոհարներ։

* * *

Մետրոպեան գրոց արդիւնքը պարզելէ վերջ արժան կը նկատեր մեզի յիշել Մեսրոպեան տառերու վիճակ դատաստանական բողոք Ց. Զ. և Ծ. տառից ընդդէմ Ս. Ժառանգ հետաքրքրական գրքուածքը, որ ուշագրաւ նիւթերէն մին է բանասիրաց համար, և որուն հեղինակը անծանօթ մնացած է, բայց նպատակ ունեցած է երգիծաբանական խրատաբանութեամբ հրկլալ օրինակ դպրութեան ներկայից և պարագայից, որով ամէն Հայ մանուկ փոյթ ունենայ ուղիղ առոգանութեան»։

Ահա մէկ քանի տող այդ հատուածէն.—

Բողոք բարձին տառաց Մեսրոպայ,
երեք տառին Ց. Զ. և Ծ.,
Գուժարեսցին կաճառք գիտնոյ,
ի բեմ դատիս զօռ հակակայ,
Աղերսագիր եւտուն տոքա,
Գերթողահօրն Մեսրոպայ։

Այսպէս, ներկայացուած է Մեսրոպ տէր և դատաւոր իր գրերուն, որուն չնորհիւ պահուած է Հայ լեզուն ու Հայ գրականութիւնը, որուն մէջ առաջին տեղը կը բռնէ Աստուածաշունչը, գրոց ամենավսեմը, Սահակայ և Մեսրոպայ գրական արդեանց գլուխ գործոցը, վասն որի անոր Թարգմա-

(*) Վարդան ԺԳ. դարու նշանաւոր վարդապետներէն մին է, աչակերտ վանական վարդապետի, մեծ անուն ունի իբրև մատենագիր, աստուածաբան, ուսուցիչ և լեզուագէտ։ Իր գրական գործերն են Մեկնութիւն Սաղմոսաց, Ներբողեան պատմագրքար ի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ, Մեկնութիւն երգոց երգոյն, և ուրիշ շարականք հատուածներ։

նութիւնն ունեցած է անհամեմատ քաղցր լեզու։ Պէտք է յիշել թէ Հայ գրական լեզուն օտարաց իսկ զարմանքն է ազդած, որոնք վկայած են թէ՝ «Հարստութիւն, մաքրութիւն և ընտրութիւն, բանաստեղծական զարդ, ճաշակ և փիլիսոփայութիւն, որ կը տեսնուի այս չքնաղ լեզուին մէջ, կ'ամբարձրեն մտաւոր բարձր վիճակ մը»։ Ասոր նման վկայութիւն տուած են ազգային և օտարազգի լեզուաբաններ և քննադատներ, և նկատելի է որ Ոսկեդարէն մինչեւ ներկայ դարը Հայ լեզուն մտաւոր զարգացման համեմատ յառաջացաւ։ Ազգի մը համար լեզուական խնդիրը կենսական ըլլալով, մեր ժողովուրդն ալ զանիկայ անկորուստ պահելու նախանձախնդիր եղած է և կ'ըլլայ, մանաւանդ վարժարաններու և մենաստաններու շնորհիւ։ Սրտագին երախտագիտութիւն և խորին յարգանք ուրեմն մեր բազմերախտ Թարգմանիչներուն, որոնք կնքահայր են մեր այնքան անփոխարինելի պարգեւ մը։ Ա. Տ. Մ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄՏԱՀՈԳԻՉ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Թէև, Բեքինի դեսպանատուններուն կրած յարձակումներուն, Անգլ. դեսպանատան մէջ ապաստանած եւրոպացիներուն ջարդուելուն եւն. մասին պտտած զրոյցները վիճելի եթէ ալ, հետեւեալ տողերը կը դրէ օրուան վիճակին վրայ. — «Ճշմարտութիւնն այն է թէ բնաւ ճիշդ բան մը չենք գիտեր, թէ ճշմարտանման եւ հաւանական դէպքերու հանդէպ կը գտնուինք, թէ դժբաղդաբար քանի ժամանակ կ'անցնի, հոգի կ'ըլլայ շատ խաւարես գտնել Թայմը, երբ յոյս կը յայտնէ թէ այսքան անգութ վախճանի մը դատապարտուած գաղթականութեան մը մնացորդները կամ մասերը պիտի կրնան ապաստանարան մը գտնել Թաթարական կամ չինական քաղաքին ո և է մէկ մութ խորշին մէջ։ Ճշմարտութիւնը սա է նոյնպէս թէ չարիքը կը ծանրանայ քանի երկարի, թէ հարաւային նահանգներու փոխարքաներու ընթացքն ալ կասկածելի է, թէ չինական զօրութիւնները տարածուած են Մուքտէնի մէջ հիւսիսակողմը, եւ կ'սպառնան Շանհայի, Եանկ-Չէ-Քեանկի, եւ հարաւային նահանգներուն։ Այս յարձակուն վտանգներուն հանդիպաւ գտնուող հանրային կարծիքը բնական է որ յուզուի, տէրութիւններուն եւ անոնց բանակներուն առերեւոյթ անշարժութենէն։ Սաոյդ կը թուի այն լուրը թէ ծովակալ Ալէքսիէֆ, ծովակալ Սէյմուր եւ իրենց պաշտօնակիցները, շատ մօտէն ուսումնասիրելով պարագաները, պարտաւոր համարեր են ինքզինքնին առժամապէս եւ նեհալ Բէքինի վրայ քալելու գիտումէնէն։ Ասիկայ այնպիսի որոշում մըն է, որ ցաւագին արձագանգ պիտի տայ քաղաքակիրթ աշխարհին. որովհետեւ Բեքինի դժբաղդ պաշարեալներուն լքումը կը նշանակէ պարզապէս. Անշուշտ ծովակալները թեթեւօրէն եւ առանց բացարձակապէս ստիպուած ըլլալու չեն տուած այնպիսի որոշում մը, որ կը վիրաւորէ մարդկութիւնը, մեծապէս կը վնասէ Արեւմտեան ազդեցութեան՝ այսինքն Տայը. Արեւելքի մէջ քաղաքակրթութեան ներկայացուցիչներուն տրամադրութեան տակ գտնուած լաւագոյն ոյժին, և որ վերջապէս կը բազմապատկէ պարագայից հաղորդակցական դժուարութիւնները։ Ասիկա անհերքելի մէկ ապացոյցն է մեծ փոփոխութեան մը, որուն մէկ նշանը տուած էր ծովակալ Սէյմուրի ողբերգական արկածը։ Որպէս զի միջազգային զօրքէն 2000 հոգինոց գունդ մը, ծանր վտանգներուն ենթարկուի, և ամպի նման իրեն հետապնդող թշնամիի մը առջեւէն փախչելով ստիպուի նահանջել, պէտք է որ անցած ըլլան 1860ի ժամանակները, և Չինացիները իրենց սպառազինութեանց, իրենց կազմակերպութեան և ռազմագիտութեան մէջ անհաւելի յառաջդիմութիւններ ըրած ըլլան։ Ահաւոր բան է մտածել թէ Երկնային Կայսրութիւնը, որ բազմաթուութիւնը իր կողմը ունի միշտ, կրնայ իր զօրքերուն տալ այն զէնքերը, կազմակերպութիւնը և զինուորական ոգին, առանց որոց չկայ բանակ, այլ խուռնամբոխ քաոս մը»։ Թող ըսել է թէ հիմակուան ընթացքով մինչեւ յուլիսի վերջը հազիւ 30-35 հազար եւրոպական զօրք պիտի գտնուի Չինաստան, զարմանք կը յայտնէ և պարզապէս կը գայթակղի եղած յապաղումներէն, ու կը հարցնէ թէ միջազգային հակընդդէմ զգացումներ չե՞ն ջլատեր արդէօք տէրութեանց համերաշխ գործողութիւնը։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ հարաւակողմը ապստամբութիւնը ծաւալած է, կ'ըսէ Չիֆուէն Պերլին ղրկուած հեռագիր մը։ Մուքտէնի մօտ գտնուած ածխահանքերը, Նիւ-Չուանկի երկաթուղին և հեռագրական գիծերը քանդուած են։ Բորթ-Արթիւրի հեռագիծները Չիֆուէն կ'անցնին։ Բեդերսպուրկ հասած հեռագիր-մըն ալ կ'ըսէ թէ՝ Մուքտէնի վառօդարանը պայթելով, 50 հոգի սպաննուեր են։

ԵՐԿՈՒ ԴԵՍՊԱՆ ԱԼ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ. — Բեդերսպուրկէն Լօքալ Անցայկըրի կը հեռագրեն թէ՝ Բեքինի Ռուս դեսպանը սպաննուեր է։ Ռուս կառավարութիւնը պաշտօնապէս չի հաստատեր այս լուրը։

— Շանկայէն Պրիւսդի դրամատան մը քաշուած հեռագիր մըն ալ կը հաստատէ Գերմանական դեսպանին, ինչպէս նաև դեսպանատան պաշտօնեաներուն սպանութիւնը։

ԾԱՆՐԱԿՇԻՌ ԼՈՒՐԵՐ. — Տէյլի Մէյլ Շանկայի թղթակիցը, Չինացի պաշտօնատարներէ իմանալով, կը հեռագրէ թէ՝ Բեքին գտնուող եւրոպացիները, այր, կին, տղայ, ջարդուեր են խիստ եղերական պարագաներու մէջ։ Թղթակիցը կ'ըսէ թէ՝ Բեքինի և Շանկայի միջեւ հաղորդակցութեան միակ միջոցն է այն հեռագրաթելը, որ Չինացի պաշտօնեաներու հսկողութեան տակ կը գտնուի։ Խիստ յոռետես զրոյցներ կը պտտին եղեր Շանկայի Չինացի պաշտօնատարներուն մէջ։ Ասկէ կը հետեւցնէ թէ այդ պաշտօնատարները ծանր լուրեր ստացած են Բեքինէն, զորս չեն ուզեր իմացնել օտարականներուն։ Այս տպաւորութիւնը կը հաստատուի սա իրողութեամբ ալ թէ՝ այդ Չինացիները, որոնք բարեկամ էին եւրոպացիներուն, կը յայտարարեն թէ՝ Չինական կառավարութիւնը այլ եւս գոյութիւն չունի, և թէ կառավարութեան ղեկը Պոքսըրներուն ձեռքը անցած է։

ՀԵՐՔՈՒՄ. — Պերլինի Ամերիկեան դեսպանատունը կը հերքէ այն զրոյցը թէ՝ Մ. Նահանգները գաղտնի դաշնագիր մը կնքած են Չինաստանի հետ։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐԸ անցեալ ուրբաթ օր Քիլ հասնելով Հօհէնցօլըրն զբօսանաւը հրաւիրեր է Հայնրիխ իշխանը և մէկ քանի հրամանատարներ, և անոնց հետ զինուորական խորհուրդ մը գումարեր է։ Նոյն խորհուրդին մասնակցեր են նաև ծովակալ Բէօսիէր և Չինական ջուրերու նաւատորմին հրամանատար Գ. կարգի ծովակալ Կէյլէր։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐՈՒՆ ՕՐԱԳԻՐԸ. — Յունիս 10. — Բեքինի հետ հաղորդակցութեան գիծերը կը խզուին. Դեսպանատուները կը պաշարուին։ Ծովակալ Սէյմուրի հրամանատարութեամբ 2000 միջազգային զօրքեր կը մեկնին Թիէնձինէն, Բեքին երթալու համար։

Յունիս 11. — Միջազգային զօրքը Լաօ-Ֆա կը հասնի, Թիէնձինէն 21 մղոն հեռու։ Անգլ. յառաջապահներն յաջող ընդհարում մը կ'ունենան Պոքսըրներուն հետ։

Յունիս 12. — Միջազգային արշաւախումբը Լանկ Ֆանկ կը հասնի, Բեքինէն 40 մղոն հեռու։

Յունիս 13. — Արշաւախումբը 4 մղոն եւս կը յառաջանայ։

Յունիս 14. — Արշաւախումբը ա՛լ յառաջխաղացութիւն չըներ։ Պաշարը կը սպառի։ Ծովակալ Սէյմուրի հաղորդակցութիւնները կը կտրուին։

Յունիս 15. — Ծովակալ Սէյմուրի ուղեւոր տանող կառախումբը կը ստիպուի ետ դառնալ, որովհետեւ Պոքսըրները քանդած էին երկաթուղիի գիծը։

Յունիս 16. — Տաքուի բերդերը կը գրաւուին միջազգային մարտանաւերուն կողմէ։

Յունիս 17. — Թիէնձինի հաղորդակցութիւնները կը կտրուին, և քաղաքը կը պաշարուի։

Յունիս 18. — Դեսպաններէն կը խնդրուի մեկնիլ Բեքինէ, բայց անոնք կը մերժեն։

Յունիս 22. — Ռուսական և Ամերիկեան օգնական զօրքերը ծովակը կ'իջնեն Թիէնձինի մօտ, և ծանր կորուստներ կ'ընեն։

Յունիս 23. — Թիէնձին կ'ազատուի միջազգային զօրքերուն կողմէ, Ռուս Զօր. Սթէսէլի հրամանատարութեամբ։ Ծովակալ Սէյմուր ետ կը դառնայ, և կը գրաւէ Թիէնձինէն 10 մղոն դէպի հիւսիս գտնուող Չինական զինարանը։

Յունիս 25. — Անգլիա Հնդկաստանէն զօրք ճամբայ կը հանէ դէպի Չինաստան։ Բացի Անգլիական, Ֆրանսական և Գերմանական դեսպանատուններէն, միւս բոլոր դեսպանատուները կը քանդուին։

Յունիս 26. — Ծովակալ Սէյմուր կ'ազատուի։

Յունիս 27. — Միջազգային զօրքերը կատաղի կռիւէ մը ետքը կը գրաւեն Թիէնձինի հիւսիս-արեւելեան կողմը գտնուող Չինական զինարանը։

Յունիս 30. — Դեր-ծովակալ Ալէքսիէֆ կը մեկնի Բորդ-Արթիւրէն, միջազգային զօրքերուն հրամայելու համար։

Յուլիս 1. — Գերման դեսպան պարոն Քէդըլէրի սպանութեան լուրը կը հաստատուի։

Յուլիս 3. — Թուան իշխանը և Պոքսըրները իրենց ձեռքը կ'առնեն Չինու վարչութիւնը։ Զրոյց կը պտտի թէ՝ Չինու կայսրը և կայսրուհին հեռացեր են Բեքինէ։

Յուլիս 4. — Չինացիները վերստին կը ռմբակոծեն Թիէնձինը։ Երկու կողմէ ծանր կորուստներ։

Յուլիս 5. — Կը հերքուի այն զրոյցը թէ՝ Բեքինի դեսպանները և բոլոր օտարականները անխնայ ջարդուած են։ Չինկ իշխանը իր զօրքերով կը պաշտպանէ դեսպանատուները, Թուան իշխանին զօրքերուն և Պոքսըրներուն դէմ։

Յուլիս 7. — 1400 Ֆրանսական զինուորներ, 6 Թնդանօթով Թագու կը հասնին, և Թիէնձինի վրայ կը քալեն։

ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ վերջ տալու համար, Մօրնինկ Լիտըր կը շարունակէ պայքար մղել, ըսելով թէ Անգլ. կառավարութիւնը պէտք է այնպիսի պայմաններ առաջարկէ, որոնք աստիճան մը ապահովեն երկու հանրապետութիւններու անկախութիւնը։ Դիտել կուտայ թէ՝ յորմէհետէ Լորտ Րոպէրդս Բրեդորիա մտաւ, անգլիական կորուստները գրեթէ այնչափ են, որքան մեծ էին պատերազմին սկզբնաւորութեան առեն։ Ամիսը 3000 հոգի կը մեռնի, և պատերազմի վախճանը այժմ այնչափ հեռու է, որչափ ասկէ ամիս մը առաջ։ Իրերու այսպիսի կացութեան շարունակութիւնը, կ'եզրակացնէ Մօրնինկ Լիտըր, ճիշդ Ռուս Թերթին Սվիէթի նման, պիտի անդամալուծէ Անգլիան, Չինաստանի և Աշանթիներու երկրին մէջ։

— Փօճր Զօր. Գօլ այի սպայակոյտին պէտը, անցեալ կիրակի օրը տեսակցութեան մը մէջ Տէյլի Էքսբրէսի թղթակցին յայտարարեր է թէ՝ Պօէրները դեռ յոյս ունին իրենց անկախութիւնը պահպանելու և ստիպելու Անգլիան որ ելլէ երթայ իրենց երկրէն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Համալսարանի լրագիրները հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտան վերջերս բացուած Թրավլ Ջրանցքին մասին. — «Գերմանիոյ նաւարկութեան այս նոր ուղին արհեստական գետաբերան մը կը կազմէ Էլպա գետին՝ Պալթիկ ծովուն մէջ։ Ջրանցքին շինութիւններուն համար 25 միլիոն մարք ծախսուած է։ Այդ Ջրանցքին շինութեան գլխաւոր արդիւնքը պիտի ըլլայ ազատել Լուպէք քաղաքը՝ իր մեկուսացեալ դիրքէն։ Ջրանցքը 67 քիլոմեթր երկայնութիւն ունի։ Նոյն իսկ ամենամեծ երաշտութիւններու առեն, Ջրանցքը միշտ առնուազն 2 մեթր խորութիւն պիտի ունենայ։ Էլպայէն Լաուէնպուրկ գտնուող նաւահանգիստը խորունկցուած և մեծցուած է, և 400 մեթր երկայնութեամբ քարափ մը շինուած է, որ կցուած է երկաթուղիին։ Այս շինութիւնները նոր դուռ մը կը բանան Պալթիկ ծովուն մէջ, Էլպայի արտադրութիւններուն առջեւ։ Սաքսոնիոյ և Անհալդի բրուսիական նահանգները, և Պրունսվիքի դքսութիւնները խիստ զարգացած ճարտարարուեստ մը ունին, որ պիտի կրնայ ա՛լ աւելի բարգաւաճիլ, և տարածուիլ դէպի հիւսիս։ Լուպէք քաղաքը շատ բան կը յուսայ նոր Ջրանցքէն, Ռուսիոյ հետ իր առեւտրական յարաբերութիւնները մշակելու համար, մանաւանդ այն առեն, երբ այս վերջինը իրագործէ իր ծրագիրը, այսինքն Պալթիկ ծովը Սեւ ծովուն միացնել Ջրանցքով մը»։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ. — Հեգնական չէ՞ սա խորագիրը, մինչեւ Թրանսվալի, Չինի, Աշանթիներու երկրին և տակաւին ուրիշ տեղեր պատերազմները կը շարունակուին։ Սակայն խաղաղութեան քարոզող առաքեալները չեն յուսահատիր։ Յառաջիկայ յուլիս 31ին Բարիզի մէջ խաղաղութեան համաժողով մը պիտի գումարուի։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1900		1318	1900
		Տէ.	Լտ.
Օր	ՅՈՒՆԻՍ	[illegible]	Յուլիս
29	+ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ Սրբոց Թարգմանչաց մերոց ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՄԵՍՐՈՊԱՅ. Տօն և համերգ [illegible] Առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի	15	12
Ելք. օր. 4.33			Ելք. օր. 4.22

☉ Լրումն լուսնի ժամ 19, րոպէ 47

ՊԱՏՄԱԿԱՆ. — 1859 յուն. 29/12 յուլ.ին Նաբոլէոն Գ. կայսր, Մաճէնթայի եւ Սոլֆերինոյի փառաւոր յաղթութիւններէն ետքը հաշտութիւն կը կնքէ Աւստրիոյ Ֆրանց-Եօզէֆ կայսեր հետ որով Լոմպարտիա եւ Վենետիկ Աւստրիայէն Իտալիոյ կ'անցնին։ Իսկ Սավուայի գաւառը Ֆրանսայի կը թողուի։

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առաւօտ ջերմութեան աստիճանն էր

Կ. Պոլիս	23	Պերլին	—	Բեդերսպուրկ	14
Աղեքսանդր.	8	Բարիզ	15	Վիեննա	11
Սոֆիա	11	Աթէնք	24	Թրիեսդ	19
Իզմիր	19	Տրապիզոն	—	Սելանիկ	22

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔՐՈՆԻԿ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ տօնին Հայ գրականութեան տեսակէտով ունեցած կարեւորութեան և նուիրականութեան մասին մեր անցեալ երեքշաբթի օրուան թիւով գրած տողերը գոհութեամբ կարդացուեր են շատերու կողմէ, որոնք իրենց հաւանութիւնը և համամտութիւնը յայտնած են մեզի։ Բայց մենք աւելորդ կը սեպենք այդ յոգնութիւնները. աւելի լաւ կ'ըլլար որ այդպիսի կարգ մը ձեւակերպութիւններուն տեղ գործնական արդիւնք մը տեսնուէր։ Մենք մեր մասին ամէն իրաւունք ունենալ կը կարծենք երբ կը գրենք թէ՝ «ամօթ է Հայ դպրոցական մը, երբ իր գրերու գիւտին և լեզուին կազմակերպութեան պատմութիւնը չգիտնայ և այդ նպատակին սատարողները չճանչնայ»։ Ընթերցող մը, որ ուսուցիչ չէ, այդ տողերը կարդալով աւելի գործնական առաջարկութիւն մը կ'ընէ. կ'ըսէ թէ ամէն վարժարանի հոգաբարձութիւն կամ տնօրէնութիւն մրցանակ մը թող հաստատէ հայերէն լեզուի մէջ ամենէն յառաջադէմ աշակերտներուն համար իւրաքանչիւր կարգի մէջ, և այդ մրցանակը Սահակ-Մեսրոպի տօնին օրը տրուի ի ներկայութեան հոգաբարձութեան և ուսուցչական մարմնոյն, որով թէ՝ Հայ լեզուի մշակութեան մասին աշակերտաց եռանդը կ'արթննայ, և թէ օրուան տօնին ամենէն վայելուչ մեծարանքը եղած կ'ըլլայ։ Այս առաջարկութեան օգտակարութիւնը ըմբռնել դժուար չէ։ Որքան կը յիշենք 10-12 տարի առաջ Պէշիքթաշի դպրոցին մէջ Հայերէն լեզուի համար այսպիսի փորձ մը եղաւ, և մէկ քանի տարի մրցանակներ ալ տրուեցան. սակայն հիմա խնդիրը այսպիսի մասնակի փորձերու վրայ չէ. պէտք է ընդհանրացնել այս գրութիւնը և տարեկան քննութեանց առթիւ միայն հայերէնի համար կատարուած գրաւոր մրցումները և տրուած մրցանակները Թարգմանչաց տօնին վերապահել։ Ամէն հոգաբարձութիւն և ամէն ուսուցչական մարմին այս մասին բան մը կրնայ ընել, քանի որ իրենք ալ գիտեն արդէն թէ Հայ լեզուն աւելի սիրելի ընծայելու համար այսպիսի միջոց մը ունի իր օգտակարութիւնը, մանաւանդ, ինչ որ ամենէն գլխաւորն է, առիթ մը կ'ըլլայ որ գրական այս մեծագոյն տօնը բոլորովին անշուք չանցնիր, նման այն Սրբոց տօներուն որոնցմէ ամէն շաբթու մէկ քանի հատ կը տօնուի, եկեղեցական աւանդութիւն մը յարգած ըլլալու համար միայն։

Այսօր Պատրիարքարանը գոց կը մնայ Թարգմանչաց տօնին առթիւ։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ վաղուան նիստին համար, բոլոր եկեղեցական և աշխարհական անդամներու յատուկ հրաւիրագիրներ ղրկած է Ս. Պատրիարք Հայրը։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ իր վերջին նիստին մէջ որոշեր է գրել Սիսի տեղապահ Տ. Կիրակոս Սրբազանի թէ՝ Աժտէրեան Գարեգին Վ.ը իր հսկողութեան յանձնուած է, և եթէ անսաստէ իր հրամաններուն, իրեն կը մնայ հարկ եղած տնօրինութիւնը ընել, ինչպէս որ երբ անհրաման Պոլիս գայ պիտի դադրեցուի հոգեւոր պաշտօններէ։

ԴԱՏՐԳԻՒՂԻ աւագերէց Տ. Կարապետ քահանայ ծանուցեր է Պատրիարքարան թէ՝ գիւղին Թաղ. Խորհրդոյ անդամները ամբողջովին հրաժարած ըլլալով, կնիքը և բանալիները յանձնած են իրեն։ Որոշուած է նորոգ ընտրութիւն կատարել։

ԿԻՒՐԻՆԷՆ կը ծանուցանեն թէ՝ Սեբաստիոյ առաջնորդ Տ. Պետրոս Արքեպ. հասեր է նոյն քաղաքը։

ՌՈՒՍՃՈՒԳԻ Որբախնամ յանձնաժողովը փափաքելով մի քանի սաներ որդեգրել գաւառական որբանոցներէ միոյն մէջ, խնդրեր է յարմար որբանոց մը ցուցնել իրենց, և տեղեկացնել միանգամայն իւրաքանչիւր որբի յատկացնելի ծախքը։

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍԷՆ երկար նամակ մը ստացած ենք տեղւոյն առաջնորդական խնդրին վրայ։ Ամէնքն ալ գրեթէ միաբերան կը վկայեն և կը պնդեն իսկ թէ՝ տեղապահ Պօղոս Վ.ի դէմ յարուցուած դժգոհութիւնները Արսէն քհ.յի և մէկ քանի կուսակիցներու գործերն են։ Նոյն իսկ Ադրիանուպոլսոյ մէջ կը զարմանան թէ՝ ի՛նչպէս տեղապահին ամսականը կտրելը, զայն հրաժարեցնելու միջոց ըրեր են։ Այս տեսակ միջոցներու դիմողները, ո՛րքան անկողմնակալութիւն և ուղղամտութիւն կրնան ունենալ, դժուար չէ հասկնալը։ Սպասաւոր մը իսկ այս կերպով չի համբուիր պանդոկէ մը։ Նամակագիրը աւելի կը հերքէ տեղական Թերթի մը Պօղոս Վ. Խօլասեանի վրայ իբրեւ քարոզիչ, իբրեւ վարչային մարդ և իբրեւ կրթական վերին գործիչ ըրած քննադատութիւնները, զորս գլխովին անհիմն և անտեղի կը գտնէ, արդիւնք գործին մէջ շահակից եղողներու թելադրութեան։ Մենք կը սպասենք որ ե՞րբ պիտի գայ այն օրը ուր Խառն Ժողովը իր օրակարգին մէջ գտնուած այս կարգի խնդիրներով զբաղելու ալ ժամանակ յատկացնէ։ Այս տողերը գրելէ յետոյ կը լսենք թէ Պօղոս Վ. վերջնապէս հրաժարեր է իր պաշտօնէն, խնդրելով որ Պոլիս գալու արտօնութիւն տրուի իրեն։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ առաջնորդ փոխանորդ Կարապետ Ծ. Վ. մէկ շաբաթ առաջ էջմէ կէյլէ երթալով, դպրոցի և մատրան շինութենէն մնացած 90 ոսկւոյ պարտքին վճարման համար, քարոզներով յորդորեր է տեղացիները նուիրատուութեան, և քահանայից, Թաղ. Խորհրդոյ և Հոգաբարձուներու ընկերակցութեամբ մի առ մի տուները պտտելով, բաւական գումար մը հաւաքուեր է։ «Այս նուիրահաւաքութիւնը, կը գրեն մեզ, տակաւին կը շարունակուի, և դաւանափոխական շարժումը վերցած ըլլալով, կը յուսացուի որ արդիւնաւոր ըլլայ սոյն ձեռնարկը»։

ԳՈՒՄԳԱՓՈՒԻ Ազգատախնամին Տնօրէն ժողովոյ շրջանը լրացած ըլլալով, կը հրաժարի, ըստ օրինի պատրաստելով իր համարատուութիւնը և հաշիւը։

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ նոր տարեշրջանին ազդարարութիւնը կը հրատարակենք մեր այսօրուան վերջին էջին մէջ։ Ինչպէս կը հասկցուի այդ ազդէն, այս տարի չորրորդ դասարանը պիտի բացուի երրորդ դասարանի աշակերտներով, և կամ սոյն դասարանին աշակերտել փափաքող նորեկ ուսանողներով։

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ Մանկավարժական դասախօսութիւնք Բերայի Արհեստանոցին մէջ, 2 Յուլիս 1900, ժամ 2 ու կէս—5 ու կէս (Ը. Թ.). — Դասախօսք 1. Յովսէփ էֆ. Եուսուֆեան (Բնական գիտութեանց ուսուցումը)։ 2. Յակոբ էֆ. Գուրգէն՝ (Մայրենի լեզուի ուսուցումը)։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Երէկ մասնաւոր և ընտանեկան կերպով տեղի ունեցաւ Բերայի Հայ-Հռոմէականաց Լուսաւորչեան վարժարանի մրցանակաբաշխութիւնը, ընդ նախագահութեամբ Կ. Պատրիարք Տ. Պօղոս Ս. Էմմանուէլեանի և ի ներկայութեան Տ. Աւետիս և Տ. Սահակ Արքեպիսկոպոսներու, վարդապետներու և մէկ քանի կրթասէր անձերու։ Թուրքերէն եւ հայերէն բանախօսութիւններէ յետոյ, Թոփճեան էֆ. կարդաց այս տարուան քննութեան մէջ առաջին և երկրորդ հանդիսացող աշակերտներու անունները, և Թովմասեան Վ. կարդաց Կ. Պատրիարքին և իր փոխանորդին, Ֆրանսական դեսպանին, Ալիանս Ֆրան-

սէգի, Պոլոյ տեղական կղերին, Ուսումնարանին նախկին աշակերտաց, հրահանգութեան խորհրդոյն, Սամանճեան Մ. Վ.ի, Բէքմէզ կոմիտաս եւ Սինապեան Գրիգոր էֆ.ներու կողմէ նուիրեալ մանկական մրցանակներու արժանացող աշակերտաց անունները։ Հանդէսը վերջացաւ նախագահին հատոր մէկ բանախօսութեամբ, որուն մէջ Տ. Պօղոս Պետրիարք չնչաց թէ պիտի աշխատի վարժարանին կանգուն եւ յառաջադէմ վիճակի մէջ գտնուելուն։ Բարձրագոյն դասարանին առաջին եւ երկրորդ հանդիսացողներն են Արամ Սամանճեան, Պետրոս Աբիկեան, Յովսէփ Սամանգճեան, Գրիգոր Տէր-Գրիգորեան։ Երրորդ դասարանէն Սահակ Մէլեան, Եդուարդ Սագաեան։ Վեցերորդ դասարանէն Հրանդ Նիւմիւչկէրեան, Պօղոս Հօլասեան, Զարեհ Տէր-Ներսէսեան։ Եօթներորդ դասարանէն Լեւոն Սագայեան, Յակոբ Ձիվէլէկեան, եւ Լեւոն Գույումճեան։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԿՔ ԻՐԻՒՈՒԱՆ

Յուլիս 11 1900

Ֆրանսական 3% գոցուեցաւ	99·97
Բէժի	314
Գոնսոլիտ	22·70
երկաթուղի	111·25
Պանք Օթթոման	536·
Թրանսվալ	78·

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առտուան)

ՊԱՇՏՕՆ։— Գալէհիքի (էնկիւրի) գայմագամ անունեցաւ Զօրագլխապետի գայմագամ Ապտիւլ Րահման Ֆահրի պէյ, որուն յաջորդեց Գալէհիքի գայմագամ Իպրահիմ Նազմի պէյ։

ԱՍՏԻՃԱՆ։— Սալիհէի աստիճան տրուեցաւ Թաղապետական Զ. չրջանակի առողջապահական մարմնոյն քաղաքային բժիշկներէն Հիքմէթ պէյի։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ իր խորին յարգանքները մատուցանելու համար կայս. քժշկական ժողովը անցեալ ուրբաթ օրը արտասովոր նիստ մը գումարեց, որուն մէջ որոշուեցաւ.—Ա. Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան 25րդ տարեդարձին առթիւ խորին յարգանաց ուղերձ մը մատուցանել յոտս կայս. Գահոյից։ Բ. Տարեդարձին օրը արտասովոր նիստ մը եւս գումարել, և կարգալ Վեհ. Սուլթանին կողմէ մինչեւ այսօր բժշկութեան յառաջացման համար եղած կարգադրութեանց մէկ յիշատակագիրը։ Եւ Գ. Այդ գումարումէն վերջը պատուոյ չքասեղան մը տալ։

—Սուրիոյ կուսակալ Նազըմ փաշա կայս. Պալատ ուղղած հեռագրով մը կ'ըսէ թէ՝ Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան տարեդարձին օրը, օգոստոս 19, որպէս է սկսիլ հեռեւեալ հաստատութեանց չինութիւնները.— Ազգին համար ճարտարագործական վարժարան մը, նոր հիւանդանոց մը, Դամասկոսի մէջ մեծ ժամացոյց մը, և նահանգին այլ և այլ տեղերուն մէջ քազմաթիւ կառավարական ապարանքներ։ Նազըմ՝ փաշա հեռագիր մը ընդունած է որ իրեն կը յայտնէ Վեհ. Սուլթանին բարձր գոհունակութիւնը։

ՀԱՆՔԵՐՈՒԻ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀՆԵՐԸ.— Անհատներու տրուելիք հանքային մենաշնորհներուն եղանակն ու ձեւը որոշելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը երկրորդ նիստ մըն ալ գումարեց։ Յանձնաժողովին նախագահն է Պետական Խորհրդոյ նախագահ Սախտ փաշա։ Անդամներն են՝ երկրագործական նախարար Սելիմ Մէլհամէ փաշա, Պետական Խորհրդոյ քաղաքային ճիւղին նախագահ Հաճի Ազիֆ պէյ, և նոյն Խորհրդին անդամ Զիւհտի պէյ։ Մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով մինչեւ որ հանքային նոր կանոնագիր մը չպատրաստուի, հանքեր փնտռելու ոևէ արտօնութիւն չպիտի տրուի։ Անոնք որ այդ տեսակ արտօնութիւններ ձեռք բերած են, երթէ մինչեւ տարի մը գործի չձեռնարկեն, ետ պիտի առնուին իրենց արտօնագիրները։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ՀՐԵԱՆԵՐԸ.—Սոֆիայի Հրեայ երեւելիներու պատգամաւորութիւնը, որ մայրաքաղաքս գալու դիտում ունէր, Պուլկարիոյ Հրեաներուն կայսրութեան միւս մասերը գաղթելու թոյլտուութիւնը ստանալու համար, ետ կեցեր է իր որոշումէն, որովհետեւ Սոֆիայի կայս. քովիսէր Նէճիպ Մելհամէ փաշա, Պուլկար կառավարութենէն համէ էֆ. Պուլկար կառավարութենէն ապահովութիւն ձեռք բերած է, որով ապահովութիւն ձեռք բերած է որ Պուլկար իշխանութիւնները պարտաւոր պիտի ըլլան պաշտպանել Հրեաները ոևէ հարստահարութեան դէմ։

ՄՈՒՍՈՒԼԻՆ կը գրեն թէ՝ Քադէշտինէ պատրիարք ընտրուեր է Սղերդի Եպիսկ. Տ. Թոմա Էմմանուէլ։ Նոր ընտրեալ Պատրիարքը 8 լեզու կը խօսի եղեր, ահաւն կերպով։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ.—Առջի օրը գրած էինք թէ՝ քարափներու գնման համար կազմուած յանձնաժողովը գումարում մը ունեցած էր։ Այդ գումարման մէջ եղած խորհրդակցութիւններուն արդիւնքը փրանսական դեսպանատան յանձնուած ըլլալով, այս վերջինը իր կարծիքը յայտնած է Բ. Դրան տրուած նամուցագրով մը։

ՉԻՆԱՑԻՆԵՐ.—Չինացի իսլամ ուխտաւորները, որոնք թագապետական Ա, չրջանակին ծախքով Սուլթան Ահմէտի մէջ հաստատուած էին ժամանակ մը ի վեր, առջի օրը իրենց հայրենիքը ղրկուեցան։ Կայս. թիլնապահ Չերքէս Մէհմէտ փաշայի ձեռքով դրամական նուէրներ բաժնուեցան տոնոց։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Ձիւտէի մէջ ապրիլ 13էն 26 յունիս ժանտախտէ 81 մահ պատահած են։

—Եամպոլի մէջ մայիս 28էն 23 յունիս՝ 67 մահ։

—Բորդ-Սաիտ մէջ ապրիլ 17էն 26 յունիս՝ 8ն դէպք եւ 21 մահ։

—Ալէքսանդրիոյ մէջ ապրիլ 24էն 26 յունիս՝ 11 դէպք եւ 7 մահ։

—Իզմիրի մէջ ապրիլ 24էն 26 յունիս՝ 17 դէպք եւ 6 մահ։

—Աւուղ. Խորհուրդը հետեւեալ հեռագիրները ընդունած է.— «Իզմիր, 8 յուլիս, իրիկուն։ Այսօր 18 տարեկան Նիքոլա Սթավրօ անուն պատանի մը ժանտախտէ բռնուեցաւ։ Վարակեալին վիճակը ծանր է։ Ախտանշանները ժանտախտ ըլլալը կը յայտնեն։» «Իզմիր, 9 յուլիս։ Երէկ ժանտախտէ բռնուած Նիքոլա Սթավրօ պատանին այսօր մեռաւ, Ցոյն հասարակութեան մեկուսարանը տարուելէն մէկ քանի ժամ ետքը։ Մինչեւ հիմայ 17 դէպք եւ 6 մահ պատահած են քաղաքիս մէջ։ Սոյէթ. Միջազի»

ՊՈՒԿԱՐԻՈՑ ելմտական նախարար Պ. Թէնէֆ Սօֆիայէն Վիեննա և անկէ ալ Բարիզ ուղեւորած է։ Նախապարին այս ճամբորդութեան պատճառն է Պուլկարական կառավարութեան և վերջին փոխատուութիւնը ընելու հաւանող ելմտական խմբակին միջեւ ծագած մէկ անհամաձայնութիւնը։

ՔՈՍՈՎԱՅի ՆԱՀԱՆԳ.—Մասնաւոր պաշտօնով Քոսովա ղրկուած Շէմսի փաշայի՝ տեղական իշխանութեանց հետ համախորհուրդ՝ ձեռք առած մէջոցներուն չնորհիւ բազմաթիւ չարագործներ ձերբակալուած են։

ԱՒԱԻ ՓԱԽԱՒ.—Երէկ ժամը 9ին Մեծ չուկային մէջ սեղանաւոր Բալուցի կարապետ Տէր Գէորգեանի կրպակը մէկը ներկայանալով, երկու հատ հինգ ոսկինոցներ կ'ուզէ։ Կարապետ՝ ուզուած ոսկիները կը հանէ մարդուն կուտայ, որ մէկ կողմ քաշուած կ'ըսկսի ուշադրութեամբ դիտել զանոնք, հասկնալու համար թէ պակա՞ս են։ Նոյն միջոցին ուրիշ մէկն ալ գալով դրամ ուրիլ կուտայ կարապետին, որուն զբաղեալ վիճակէն օգտուելով, միւս անձը ձեռքը գտնուող 10 ոսկիով կծիկը կը դնէ։ Գողը ձերբակալուած չէ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ ՄԱՔՍԵՐԸ.—Գրուած էր թէ՝ռումանական կառավարութիւնը իր մաքսային ընդհ. սակագինին 27րդ յօդուածին համաձայն Թուրքիայէն հոն տարուող ապրանքներուն մաքսատուրքերը աւելցուցած էր։ Այս նոր սակագոյցը որ հրատարակուած է Ռումանիոյ պաշտօնաթերթին մէջ, հետեւեալն է.—Թուրքիայէն Ռումանիա տարուող ոչխարի ճուկերուն իւրաքանչիւր 100 քիլօէն 50 ֆր. մաքս։ Ագած ճուկ տասկառով՝ 100 քիլօէն 80 ֆր.։ Սթրիտիա և ասոր նման ծովային ապրանքներ՝ 100 քիլօէն 25 ֆր.։ Բանջարեղէններու 100 քիլօէն 20 ֆր.։ Ջոր պտուղներուն 100 քիլօէն 30 ֆր.։ Պիստակ (ֆըսըխ) 100 քիլօէն 120 ֆր.։ Ձէթ՝ 100 քիլօէն 30 ֆր.։ Հեղմ՝ 100 քիլօէն 75 ֆր.։ Անուշեղէն, անուշ, լոխում և ասոնց նման ապրանքներէն՝ 100 քիլօէն 150 ֆր. մաքսատուրք պիտի առնուի։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղւոյ ընկերութիւնը Մովսային պաշտօնատան խնդրագիր մը մատուցած է, որով կ'առաջարկէ երեք որընթաց չոգենաւեր գըներ, զանոնք կամուրջին և Հայտար փոքրայի միջեւ հրթռեակներուն գործածելու համար։ Ընկերութիւնը կը խոստանայ այս երեք չոգենաւերը 25 տարի գործածելէ ետքը Մահմուտիէի վարչութեան թողուլ առանց փոխարինութիւն մը պահանջելու։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանը, ԱԹԷնքէ հասած լուրերուն նայելով, մօտերս պաշտօնէն պիտի հրաժարի, և դիւանագիտական ասպարէզէն պիտի քաշուի եղեր։ Իր յաջորդին մասին ոևէ տեղեկութիւն չկայ դեռ։

ԲԱՐԻԶի Գիտական Ակադեմիան բժշկական և վիրաբուժական ճիւղին համար իրեն թղթակից-անդամ ընտրեր է մայրաքաղաքի նշանաւոր բժիշկներէն Տոքդ. Զամպաքօ փաշան։

ՄԷԼԻԹԻի բոլոր պաշտօնեաները և քարտուղարները ամէն վերջը ուրբաթ օրերէն դատ ուրիշ ամէն օր պարտին ժամը 5էն մինչեւ 10 իրենց պաշտօնին գլուխը գտնուիլ։ Ասոր հակառակը գործողներուն ամսաթոշակներէն մաս մը դրամ վար պիտի դրուի։ Իսկ այն պաշտօնեաները որոնք ամսուան մէջ 3 օր առանց ոևէ բանաւոր պատճառի բացակայ կը գտնուին իրենց պաշտօնատեղիներէն, պաշտօնէ հրաժարած պիտի համարուին։

ՊՐՈՒՍԱՑիի մէջ մինչեւ հիմայ 1 միլիօն 100,000 քիլօ խողակ ծախուած է։

ԵԿՈՂ ԳԱՑՈՂ.— երէկ առաւօտ պայմանագրական կառախումբով մայրաքաղաքէս մեկնեցան՝ Նէճիպ էֆ. Մելհամէ Սոֆիայի կայս. քովիսէրը իր պաշտօնատեղին, և 23 ճամբորդներ Ա. և կարգի տոմսակով, իսկ 95 ուղեւորներ ալ Գ. կարգի տոմսակներով։

ՈՐԴԵՄՊԱՆԻԹիին.—Դուլէ Գաբուի մէջ բնակող Ցոյնի մը 17 տարեկան աղջիկը Գաթինա, Սթավրօ անուն մէկու մը հետ ապօրէն յարաբերութեանց մէջ գտնուելով յղի մնացած, և կերպով մը աղեկը ծնելէ ետքը, զայն տանը ածխանոցին մէջ թաղած էր։ Ոստիկանութիւնը այս դէպքը իմանալով առջի օրը քննութիւն բացաւ յիշեալ տան մէջ, և տղեկին դիակը երեւան հանեց։ Որդեսպան աղջկան հարկ եղած պատիժը պիտի տրուի։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹիին.— Եղեռնագործ Ատեանը 15 տարի բանտարկութեան դատապարտած է Հասան անուն անձը և 15 օրուան բանտարկութեան՝ Հաճի անուն ուրիշ մէկը։ Ծիչեալ երկու անձերը մարտ 15ին Ֆաթիհի կողմը Մալթա-Զաբչըսըի մէկ խանը երթալով, վաչխառու Սեգրաքի ներկայացած և պատճառաւ մը անոր հետ կռիւի բռնուելով Հասան դանակով զայն մեռցուցած էր։

ՆԷՆԻ-ՎԱՐՈՇԻի Նիքոլա անուն մէկը վերջերս իր տարիքին համար երկաթէ գործիքներ առնելու նպատակաւ գիշերանց սերպ սահմանագլուխը անցնելու պահուն Սերպիացի պահակ զինուորներու կողմէ սպանուեր է։ Մէկ քանի օր ետքը դիակը գտնուելով հաստատուեր է Նիքոլայի՝ Սերպ զօրաց կողմէ սպանուիլը։ Կայս. կառավարութիւնը նկատելով որ Սերպ պահակազօրքերը բնաւ իրաւունք չունին սահմանագըլխէն անցնող ճամբորդ մը մեռցնելու, հրահանգ ղրկած է Պելկրատի Օսմ. դեսպան Ֆէթհի փաշայի, որ հարկ եղած ձեռնարկները ընէ Սերպ կառավարութեան մօտ։

ԹԱՏՐՈՆՆԵՐ.—Առջի գիշեր Բերա, Թէփէ Պաշիի Թատրոնին մէջ Ֆրանսական խումբին կողմէ առաջին անգամ ըլլալով ներկայացուեցաւ «Վա Բըթիւի Մատիէ» (Դեռատի Հարսը» թատերգութիւնը։ Թատրոնը ընտրեալ բազմութեամբ լեցուած էր թէև, սակայն անձրեւի վախը արգիլած էր աւելի խուռն բազմութեան մը ներկայութիւնը։ Օր. Ժան Սոլէ, նըշանաւոր դերասանուհին, խիստ լաւ կատարեց ստանձնած դերը։ Միւս դերասկատարներն ալ քիչ շատ յաջողութիւն գտան։ Երէկ գիշեր ևս նոյն թատրոնին մէջ խաղցուեցաւ «Վա Մասքօթ»։

—Քոնքորտիայի թատրոնին մէջ ալ երէկ գիշեր տրուեցաւ «Լիւիզ Պլաս» օպերան, երկրորդ անգամ ըլլալով։ Թատրոնը բաւական բազմութեամբ լեցուած էր։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԶԻՆԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆԴՈՆ, 10 յուլիս.— Թիէնձինէն յուլիս 3 թուով կը հեռագրեն.—«Զինական աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով, Բէքին գտնուող օտարականները գրեթէ են անգլիական դեսպանատան դիմացը դանուող իշխանական ապարանքը, որ կ'իշխէ բնիկներու թափին վրայ։ Այդ ապարանքին մէջ գրեր են... (յաջորդ բառը չկայ հեռագրին մէջ)։

—Շանկայէն կը հեռագրեն.—«Զինական ազգութէ առնուած լուրերու նայելով, մայր կայսրուհին յունիս 30ին ձեռք առաւ իշխանութեան ղեկը, և Արտաքին գործոց Նորհուրդին նախագահ անուանեց Զօր. Եունկ-Լու, որ ապատամբութենէն առաջ սպարապետ էր Զինական բանակին։ Կայսրուհին նանքին յատուկ թղթատար մը ղրկեց եանկ-Չէի փոխարքաներուն, չնորհակալ ըլլալու համար իրենց ցուցուցած հաւատարմութեան համար և յանձնարարելու որ ինչ որ ըլլայ պաշտպանեն օտարականները»։

—Կը ծանուցուի թէ Ռուսահարոնական բազմաթիւ զօրքեր Բէքինի չատմօտ կը գտնուին, կեդր. Զինաստանի մէջ խռովութիւնը մտահոգիչ հանգամանք մը կ'առնէ։

—Այս պահուս 25 հազար զօրք կը գտնուի Թիէնձին։ Գերմանիա իր նաւարաններուն մէջ չինուելու վրայ եղող չինական մարտանաւերը իրրեւ պատանդ վար պիտի դնէ։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը չորս տուրքերը քուէարկելէ ետքը, 14½ միլիոն ֆրանքի յաւելուածական վարկ մը քուէարկեց, Զինաստան ղրկուելիք զօրքերու ծախքին համար։ Ցետոյ կարգացուեցաւ Երեսփ. Ժողովին նըստաշրջանին փակման հրամանագիրը։ Վերակոյտին մէջ ալ նստաշրջանը փակուեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Թորփիլանափերու քննիչը հրաման ստացաւ պատրաստել 5 մեծ թորփիլանափը, որոնք Չինաստան ղրկուելով գերման յածաւորակներու նաւաթաճին մէջ լրատարի պաշտօն պիտի կատարեն։

— o —

ԼՈՆԴՈՆ.—Հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Պոէները պարպեր են Սէնէգալի չրջանները իրենց գրաւած բոլոր դիրքերը։ Իրենց գլխաւոր ոյժերը պիտի համախմբուին Պէթլէէմի մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Պոէր պատուիրակները այսօր հանդիսաւորապէս ընդունուեցան քաղաքապետարանին մէջ, քաղաքապետական Նորհուրդին կողմէ։ Նահանգային և քաղաքապետական Նորհուրդներուն նախագահները գովեցին Հարաւ. Ափրիկեան Հանրապետութիւններուն հիանալի դիւացազնութիւնը, և վերջնական յաջողութիւն մաղթեցին Պոէրներուն։ Պատուիրակներէն Պ. Պ. Ֆիչըը և Վէսէլս չնորհակալութիւն յայտնեցին քաղաքապետական Նորհուրդին, այս համակիր ընդունելութեան համար։ Պատուիրակները տեսակցութիւն մը ունեցան Պ. Տէլքասէի հետ։

ՔԻԼ.—Վիլհէլմ կայսրը Պէրլէն (Նորվեկիա) մեկնեցաւ, կայս. Հենինկէրն զբօսանաւով։

ՄԻՒՆԻԽ.—Այսօր տեղի ունեցաւ Բիւրբէխդ իշխանին ամուսնութիւնը՝ Պավիերայի Մարի կապրիէլ իշխանուհիին հետ։

ԿՄՈՒՆՏԷՆ.— Այսօր տեղի ունեցաւ Պատէնի Մաքս իշխանին ամուսնութիւնը՝ Քրմպըրլէնտի Մարի Լուիզ իշխանուհիին հետ։ Ներկայ էին Ցըրանց-Եոզէֆ կայսրը, Տանըմարքայի թագաւորը և մէկ քանի իշխաններ։

ՌՈՒԷՐՏԱՄ (Հոլանտա).—Զինուորական Վարչութիւն հրատարակուեցաւ Ռոդէրտամի մէջ, նաւաչէն գործատուներու գործադուլին հետեւանքով։

ԱՑՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆԴՈՆ, 11 յուլիս.— Կը հաւաստուի թէ Զինու կայսրը հեռագրած է Նանքինի փոխարքային որ ծարոնի, Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ ալեակցութիւնը խնդրէ, զանոնք ապահովելով որ Զինական կառավարութիւնը չօգներ Պոքսըներու ապստամբութեան։

—Անգլիական մամուլը կը կարծէ թէ Զինու մէջ կացութիւնը ապահովիչ է։

ԲԱՐԻԶ.—Զինացիները կը չարունակեն ամրակոծել Թիէնձինի օտարականներու թաղը։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Ս. Մ. Պուրնեզ.— Ձեր զրկածը առինք։ Ձեր ուզածին չափ անգամ հրատարակելու համար պէտք է վճարէք 120 ղրշ.։

ՂԱԼԱԹիՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Օսմանեան Ֆոնտիւրէ

Երկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ղ.	24 23
Երեկոեան բարձր գինը	»	25 27
» վար »	»	24 20

Բուժելի Երկաթուղի

Երկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	11· 37
Երեկոեան բարձր գինը	»	1 1 37
» վար »	»	110.—
Թրամվայ բաժնեթուղթ	Լ.	6 35
» Գուխանա	Ֆր.	2 10
» Գալաթա-Պուրմ	»	469.—
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Լ.	4 48
Բրիտանական Թիւրք		481 50
Թրանսվալ		72 50

Դրամներու Քոմիսիոյ

Մեճիտիէ արծաթ	Ղրշ.	108·07
Մեթալիք	»	95·10
Անգլիական ոսկի	»	110·10
Ֆրանսական ոսկի	»	87 27
Գրիվից	»	51·06
Բուժելի թղթ գրամ	»	8·59
Լիռաս 3 տոկոս		109·
Բարիզ »	»	99.—

ԿԱՐՈՊԱՑԱԾ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

Ց	Ցուխտ	ԼՈՆՏՈՆ	ԲԱՐԻԶ
		Անգլիական	Ֆրանսական
Անգլ. գօնս.		099.—	099 97
Օսմ. գօնս.	Մեաճ B	45·75	·
» » »	C	25 –	·
» » »	Dքառ	22 50	22 89
» » »	D գ-ց	22 50	22 80
Պանք Օթթոման		11 50	537.—
Թրանսվալ		3 12	78 50
Օսմ. Բէժի			318
Օսմ. Մաքսատուն			516
Օսմանիէ			427.
Գրէտի Լիոնէ			1042—
Իտալական			93 70
Սպանիական			71 96

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՏՈՒԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Կը տպուին ամէն տեսակ Տօնակերէն, Հայերէն և Գաղղիերէն գիրքեր, տետրակներ, մահազդներ, նամակի գլուխներ, և կը կատարուին ուրիշ ամէն տեսակ տպագրական գործեր, դիւրամատչելի պայմաններով։

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՆ ԱՒ ԲԱՑ Է

կէս օրէն վերջ, թերթը առաւօտները ելլելուն համար։

ՀՐԱՒԷՐ

Ա.Ո. ուսուցչական բնտրելիս

Ուսուցչութեան ընտրելեաց քննութիւնք տեղի պիտի ունենան Բերայի Մանկապարտէզի սրահին մէջ, ըստ հետեւեալ կարգադոյզի։

1900 յուլիս 14 (Հայերէն գրագիտութիւն և Հայ-մատենագրութիւն)։

Յուլիս 21 (կրօնք, եկեղեցական պատմութիւն և բարոյագիտութիւն)։

Յուլիս 28 (Թուրքերէն Ֆրանսերէն և անգղիերէն)։

Օգոստ. 4 (պատմութիւն, գծագրութիւն և գեղագրութիւն),

Օգոստ. 11 (Աչխարհագրութիւն, ձեռագործ, ձեւագիտութիւն և Մանկապարտէզի վերաբերեալ ծանօթութիւնք)։

Օգոստ. 18 (Ուսողութիւն, մանկավարժական և առողջապահական ծանօթութիւնք)։

Օգոստ. 25 (Բնական գիտութիւնք, օրէնսգիտական եւ տնտեսագիտական ծանօթութիւնք)։

Հետեւաբար ընտրելիները կը հրաւիրուին յառաջիկայ յուլիս 7ին, ուրբաթ օրը, առաւօտեան ժամը 2էն 6, խնդրագրով մը գիմել Ծանձնաժողովոյ դիւանին, Բերայի Մանկապարտէզի սրահին մէջ և արձանագրել տալ իրենց անունը, ներկայացնելով հետեւեալ չորս կարգ պաշտօնաթուղթերը.—

Ա. Իրենց վկրտութեան վկայականը։

Բ. Բարի վարուց վկայական մը, իրենց գնական թաղին Աւագերէցներու և Թաղ. Խորհուրդոյ կողմէ։ Եթէ ընտրելիները գաւառացի են, Աւագերէցներու և Թաղ. Խորհրդոյ վկայութիւնք պարտին հաստատուած ըլլալ վիճակին Ազգ. Վարչութենէն կամ Ս. Առաքելոցէն։

Գ. Իրենց օգնական-ուսուցչի վկայականը, եթէ կ'ուզեն գաստիարակուսուցչի կամ մասնագէտ-ուսուցչի վկայական ստանալ։ Այս պարագային պարտաւոր են բացուած պաշտօնավարութեան վկայական մը ներկայացնել, ստորագրեալ Կրթական Տեսչէն և կամ

Թաղ. Խորհուրդներէն այն վարժարանաց, յորս պաշտօնավարած են ։

Դ. Իրենց համառօտ մի կենսագրութիւնը ։

Ցուցիս 7էն յետոյ ներկայացող ընտրելիները չեն կրնար ընդունուիլ քննութեանց մասնակցութեան ։

Ի դիմաց Քննիչ Յանձնաժողովոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. Նոբանեան Ա. Մ. Սարբէնեան

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ազգ. Կեդր. Վարժարանի նոր տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ սեպ. 1ին ։

Ա. կարգին աշակերտիլ փափաքողներ պէտք է ներկայանան վարժարանին ԸՆԴՀ. ՀՍԿՈՂԻՆ, թուականէս սկսեալ մինչեւ օգոստոս 20, ամէն ԴՇ. և ՇԲ. օրեր, մինչեւ կէսօր՝ անուննին արձանագրել տալու համար ։

Վարժարանի կանոնագրով որոշուած մուտքի քննութեան առարկաներն են.

Կրօնք.—Քրիստոնէական գիտելիք ։

Հայերէն.— Աւետարանէն թարգմանութիւն—Գրաբար քերականական հարցումներ (տես Փորձ. Քերականութիւն Գարագաշեանի).—Աշխարհաբար պարզ շարադրութիւն ։

Օսմաներէն.—Հասարակ ընթերցանութիւն. ուղղագր. (իմլա) Օսմ.է հայերէն պարզ թարգմանութիւն ։

Ֆրանսերէն.—Ֆրանսերէնէ հայերէն թարգմանութիւն.—Հայերէնէ ֆրանս. պարզ թարգմանութիւն.—Քերականական հարցումներ (տես օր. հմ. Larive et Fleuryի քերակնթ. Ա. տարին)։

Ընդհ. պատմութիւն.—Յունաց և Հռոմայեցւոց պատմութիւն։

Աշխարհագրութիւն.—Բնական և քաղաքական աշխարհագրութիւն հինգ մասերու ։

Թուաբանութիւն.—(Աւարտած պէտք է ըլլալ)։

Երկրաչափութիւն.— Գիծերու, անկիւններու և շրջանակներու վրայ գործնական գիտելիք։

Իրագիտութիւն. — Բնական գիտութեանց վրայ նախնական ծանօթութիւններ, գծագրութիւն և գեղագրութիւն։

(ԴԻՏՈՂ.— Ֆրանսերէնի և բնագիտութեան քննութեանց արդիւնքը մասնաւոր կերպով նկատողութեան պիտի առնուի. փորձով ստուգուած ըլլալով որ նորեկ աշակերտները այդ երկու ճիւղերուն մէջ պահանջուածին չափ կարող չեն։)

Քննութիւնները գրաւոր պիտի կատարուին հետեւեալ թուականներուն.

Օգոստ. 21 ԲՇ. օր.— Կրօնք, Հայերէն, Ֆրանսերէն, Օսմաներէն, Պատմութիւն ։

Օգոստ. 22 ԳՇ. օր.—Աշխարհագրութիւն, Թուաբանութիւն, Երկրաչափութիւն, Իրագիտութիւն ։

ՕԳՈՍՏՈՍ 25 ուրբաթ օր քննութեանց արդիւնքը պիտի ծանուցուի ։

Խնամակալութիւնս կ'որոշէ քննութեանց հարցումները։

Այս առթիւ խնամակալութիւնս կը ծանուցանէ թէ վարժարանին որ դասարանը յառաջիկայ շրջանէն կը բացուի՝ երրորդ դասարանը ուսման աշակերտներով։ Եթէ կան սոյն դասարանին աշակերտիլ փափաքող նորեկ ուսանողներ, նմանապէս կը հրաւիրուին իրենց մօտ տոմսակներն առնել վարժարանիս ընդհ. հսկողէն՝ վերոյիշեալ թուականներուն Յունիս 27— օգոստ. 20)։

Ի դիմաց խնամակալութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Ց. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՅԱԿՈԲ ԷՍԱԵԱՆ
26 յունիս 1900, Ղ-ղ-թէ- 6—1

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել Պ.Պ. վաճառականներուն թէ՝ նախորդ տարիներուն նման այս տարի ալ աճուրդով վարձու պիտի տրուին ընկերութեան շտեմարանները, մթերանոցները և Տէրինճէի նաւահանգստին նոր սայլատուները։ Վարձատրութիւնները մէկ տարուան համար պիտի ըլլան, և պիտի սկսին յառաջիկայ սեպտեմբեր 1ին։

Յիշեալ շտեմարաններէն, մթերանոցներէն և սայլատուներէն մէկ կամ մէկէ աւելին վարձել փափաքող վաճառականներէն կը խնդրուի որ իրենց խնդրանքները պահարանի մը մէջ ներփակեն, և վրան «Անատօլուի Երկաթուղի, Տէրինճէի վարձու շէնքեր» գրելով տրամադրելն մինչեւ յառաջիկայ օգոստոս 10 տնօրէնութեանս յանձնեն։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Հայտար Փաշայի տնօրէնութեան։ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Հայտար Փաշա, 5 յուլիս 1900

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք
ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Մեծ Հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձներու.—Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Հաճօբուլօ խան, Եօղղաշէն վերնայարկի անկիւնը.
Թիւ 33

Այս վաճառատան տէրն և հիմնադիրն, Արտակ Մօսիկեան, շատ տարիներ այս արհեստով զբաղած, ուրիշներու հետ ընկերութեամբ հագուստի քանի մը վաճառանոցներ կազմակերպած, իր փորձառութեան և ուղղամտութեան շնորհիւ, յաճախորդաց վստահութիւնն ու համակրութիւնն գրաւած ըլլալով, այս ձեռնարկով ալ յաջողութեան ամէն պայմաններով կը ներկայանայ ։

Առաջին կարգի վարպետ ձեւող մը միշտ ներկայ է վաճառանոցին մէջ.— Ի վաճառ հանուած բոլոր հագուստները, ամբողջովին նոր կերպասէ, վերջին նորաձեւութեան անթերի նմոյշներ են, յաճախորդի կերպասներ երբեք չեն գործածուիր և իւր գիներու մասին մրցման գաղափար մը այն ատեն կարելի է ունենալ, երբ ապրանաց վրայ նշանակուած թիւերը տեսնէ մարդ ։

Կը խնդրուի ուշադիր կարդալ հետեւեալ խօսակցութիւնը.

—Մեր ամռան հագուստը Հաճի Շահին վաճառանոցէն առնենք։

—Բայց այդ վաճառանոցը խանին մէջտեղն է, երկար սանդուղով կ'ելլուի. ո՞վ պիտի հագնի մինչեւ հոն։

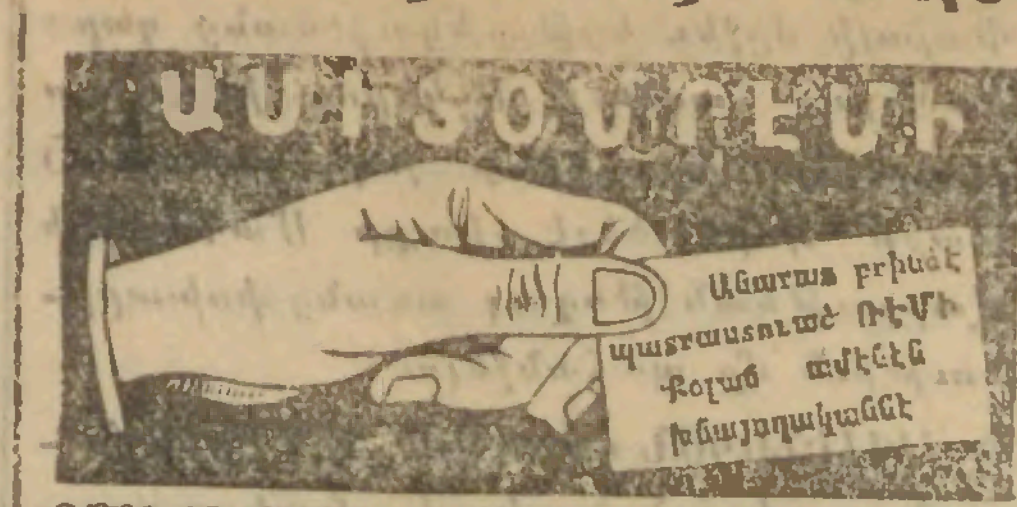
—Կ'ելլանք, հոգ չէ, վաճառանոցին տէրը իր արհեստին մէջ շատ կարող ու փորձառու մէկն է. մեր ճաշակին համեմատ չէ՞ և նորաձեւ հագուստներ ամէն տեղէ աւելի հոն պիտի գտնենք. եթէ ուզենք յատկապէս ձեւել կուտանք. գիներն այնքան աժան են որ կարծես թէ ձրի քաշուելով մօտով, ունեցած ապրանքները ձեռքէ հանելու կ'աշխատի։ 140 ղշ.ի բալթօներ հոն տեղ 96 ղշ.ի կը ծախուին։

—Ինչպէս կը շահի ուրեմն

—Կը շահի որովհետեւ— Ա. Ընկեր չունի, որ շահածը բաժնէ։ Բ. Անձնական ծախքն այնքան չափաւոր է որ ապրանքին գինը բարձրացնելու չի հարկադրուիր։ Գ. Զինքը ճանչցող և իրեն համակրող շատ յաճախորդ ունի, ամէն մէկէն քիչ քիչ կը շահի բայց գումարն մեծ կ'ըլլայ։ Դ. Բախտաւորմամբ ուրիշներու, վաճառատան վարձքն և ծախքն խիստ աննշան են։ Ե. Բիչով քու սրտով կ'ըսէ «Ալլահ պէրէքէթ վէրսին»։

Վաճառատունը կիրակի օրերը բաց է — Վերջին գին — Մէկ թիւը 2 ղշ.— Նորոգութեան աշխատութիւնները ձրի։

ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

ՌՈՅԵԱԼ ՌԷՄԻ ԵՒ ՕԼԻՆՏԱ ՌԷՄԻ ՏԵՍԱԿԸ
Կը ծախուի բոլոր նպարավաճառաց քով
Ընդհ. ներկայ. ՖՐԱՆԿՕ ԵՒ ՄԷՏԻՆԱ
24—16 ՊՈԼԻՍ

ՆԵՎԱԶԻԼԻՆԸ

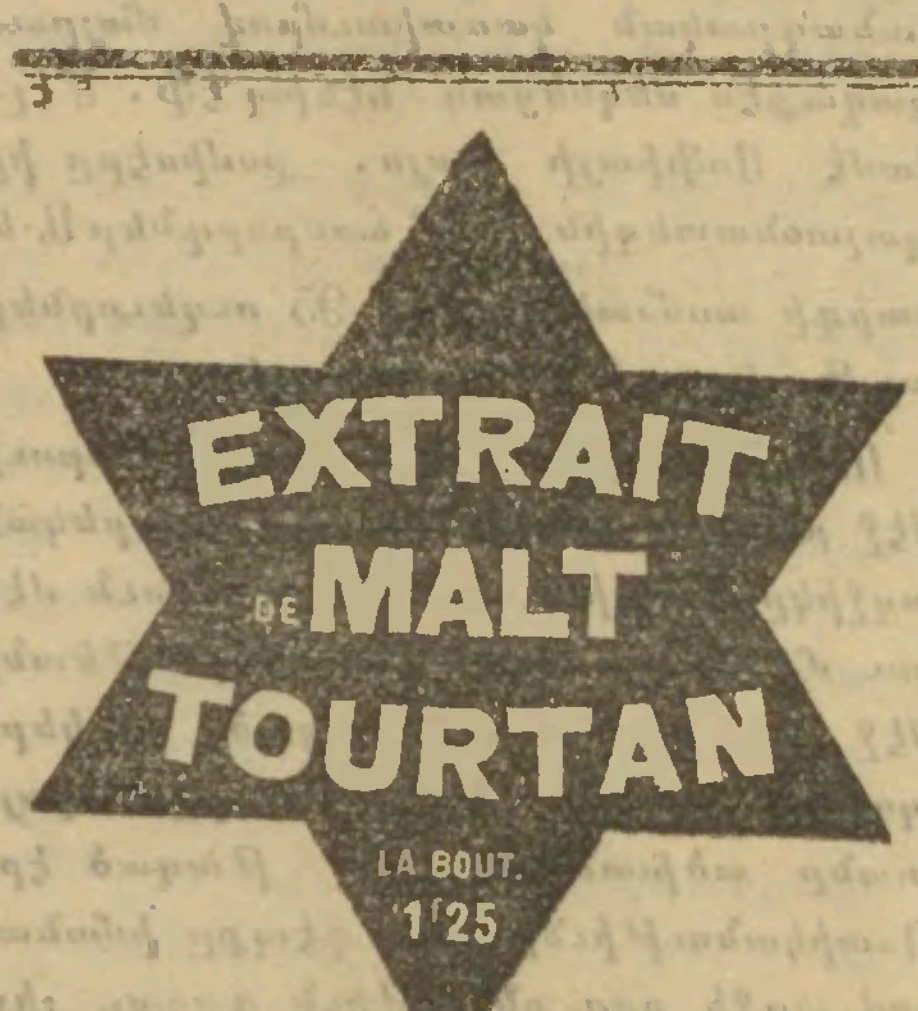
կատարելապէս կը բուժէ ՀԱՐԲՈՒԽԸ և ամէն տեսակ ԻԶՈՒՌԱՄԲՆԵՐԸ ։ Այս ազդու դեղը հակառակ իր անմիջական ազդեցութեան բնաւ վնասակար հետեւանք չունի։ Տղաք ալ շատ դիւրաւ կրնան գործածել զայն։ Խոհաւ օգտուելու ատեն մարդս ՆԷՎԱԶԻԼԻՆԸ գործածելով բնաւ հարբուխ չըլլար ։

ՆԷՎԱԶԻԼԻՆԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ

Եղանակն է այդ դեղը պարունակող սրուակը վարի կողմէն սղմել և դուրս ժայթքած հիւթը քթին մօտեցնելով վեր քաշել, օրը 5էն 10 անգամ կրկնելու է այս։

ԳԻՆՆ Է 1 ՖՐԱՆՔ

Ընդհ. մթերանոց Ֆարմասի Սանթրալ Պէրք Բլաժ (Ֆրանսա)։ Կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու բոլոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։
26—8

Սանատուներու, Տղայոց, Վատուժներու, Փափուկ ստամոքսներու, Նորաբոյժներու, Ծերերու

ԴՈՒՐԴԷԼ ԴԱՐԵՏԶԱՏԱՆ ԿՈՂՄԷ
ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ
Ի ԴԱՆԴՈՆՏԱԼ
Ընդհանուր կեդրոնատեղի
ՊՕՒՑԷՍ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇԱԹՕՏԼԵՆ ՓՈՂՈՑ ՓԱՐԻԶ ԹԻՒ 1
ՇԻՇԸ 1 ՖՐԳ. 25 ՍՆԹ.
Գնահատուած
ՏՕՔԹ. ՃԷՄԻԼ ՓԱՇԱՅԻ ԿՈՂՄԷ
Կը ծախուի Պոլսոյ գլխաւոր դեղավաճառներու, դեղարաններու քով
Ընդհանուր ներկայ. Բոխոսեան Թիւլբէնշ
ԵՐՈՒԱՆԴ Մ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
Մահմուտիյէ Փողոց, Ղալաթիա Թիւ 31
26—8

ՏՕՔԹԷՕՐ Ե. ՄԱՍԻՍ

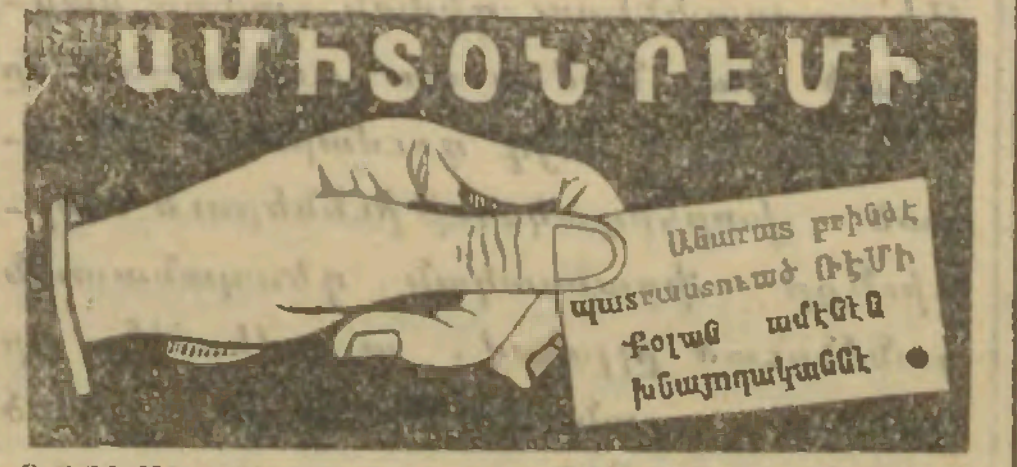
Բէյօ, Թաքսիմ փողոց, Թիւ 10

Ամէն տեսակ ներքին հիւանդութիւններէ զատ կը դարմանէ մասնաւորապէս և խնամով Ջղային տկարութիւնները, ստամոքսի, աղիքներու, ծննդաբերական հիւանդութեանց։ Իր տանը մէջ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէն վերջը։ Դշ. օրերը 7էն 10 ձրի աղքատաց։ 24—23

ԱԶԴ

Համբաւութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Սօուէր նոր գործարանին վրայ, որ վերջերս հաստատուեցաւ Ֆէյիգիւղի մէջ։ Յիշեալ գործարանին արտադրութիւնք (սուճուխ, սալամ, սալսիչ ևն.) պատրաստուած են միայն ոչխարի, եզի և հաւի միսերէ, որով խիստ սննդարար են։ Գիները խիստ չափաւոր, այնպէս որ զոյգ մը տաք սոսիսը միայն 20 փարա։ Ծախողները ամէն տեղ և ամէն ատեն կը շրջին։ 12—9

ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

ՌՈՅԵԱԼ ՌԷՄԻ ԵՒ ՕԼԻՆՏԱ ՌԷՄԻ ՏԵՍԱԿԸ
Կը ծախուի բոլոր նպարավաճառաց քով
Ընդհ. ներկայ. ՖՐԱՆԿՕ ԵՒ ՄԷՏԻՆԱ
24—16 ՊՈԼԻՍ

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 200,000,000 ՖՐ.
Ամբողջովին վճարեալ
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 50,000,000 ՖՐ.
Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ՝ Հալաճեան խան. Գարաքեօյ, Կամուրջին մօտ.
Ենթ-Գործակալութիւն, Պոլսոյ կողմ Սուլթան-Համամ,

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւն։ Փոխատուութիւն կ'ընէ արժէթղթոց վրայ։ Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ՝ ի փոխարէն աւանդ թողուած արժէթղթերու։ — Ֆրանսական ու օտար զանազան հրապարակներու վրայ շրջաբերութեան կը դնէ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐԵՐ և ՎԱՐԿԱԳԻՐԵՐ։ —Պօրսայի հրամանները կը կատարէ։ —Կտրօնները կը վճարէ։ —Պայմանաժամով ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐ կուտայ, որոշեալ պայմաններով։ —Արժէթղթեր կ'ապահովէ։ —Դրամ կ'ընդունի Ջէքի հաշուով։ —ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ վարձու կու տայ։ —Առեւտրական տոմսերու, բեռնագրերու և փոխանակագրերու արժէքը կը գանձէ։

ՊՈԼՍՈՅ Ենթ-Գործակալութիւնը կը կատարէ ամէն տեսակ սեղանաւորական գործեր։ —Ապրանքի վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ։ —Ապրանք կ'ընդունի թէ՛ իբրեւ անպայման աւանդ պարզ մթերուղչէք ստանալով, և թէ յանձնակատարութեամբ՝ ի Պոլիս կամ արտասահման վաճառման համար

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՑԱՆՁՆԱՐԱՐԵԱԼ
ՁԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ, Ռ. ՄԱՂԱՔԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Պոլիս, Սուլթան Համամ Թօփալեան խան Թիւ 18, 20, 22, 24.
Մեծ Շուկայ, Պօտրում խան, թիւ 30

Մեր վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին մեծաքանակ զգեստեղէն՝ ամէն եղանակի յատուկ, և չափու վրայ ալ ընտիր հագուստներ կը շինուին։ Մեր նպատակն է մրցիլ թէ՛ Պոլսոյ և թէ Ղալաթիոյ բոլոր վաճառատուներուն հետ. ուստի մեծ խնամք կը տանինք ապրանքներու տեսակին, ազնուութեան և դիմացկունութեան. գիներն ալ 20% աժան են բաղդատմամբ եւրոպական և տեղական հագուստներու։ Ասոր համոզուելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել մեր վաճառատուները, Թօփալեան խան, եւ Մեծ Շուկայ՝ Պօտրում խան։ Այս վերջին վաճառատունը որ Շուկային նորոգութեան առթիւ գոց էր, վերաբացուած է։ Կիներու համար կը գտնուին ամէն տեսակ ժաքէթներ։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

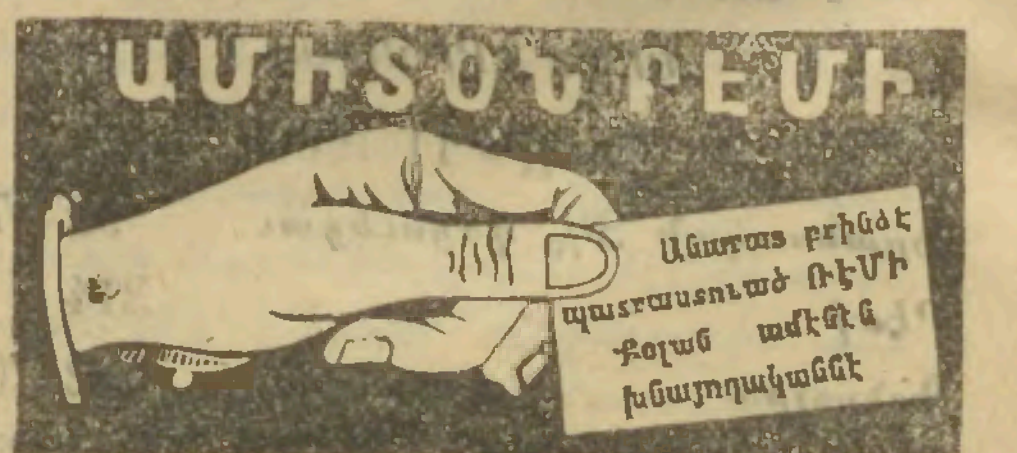
Կը փափաքի՞ք հարստանալ փայլը աւելցնել ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ՝ ԵԹԷ ԱՅՈ՛ ՀԱՃԵՑԷՔ ԴԻՄԵԼ

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ
ԳԱՄՕՆՃՕ ԽԱՆԻ ՏԱԿ Թ. 86

ուր մեծ խնամքով կը պատրաստուին ամէն տեսակ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ դիւրամատչելի գիներով։

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ մկրտութեան հագուստներ, հարսանեկան քօղեր, կօշիկներ, գլխարկի ծաղիկ, փետուր, էկրէթ, տերեւ, պռոշ, տանթել, Բորակ, բասմաներ, Փիշիւ, Բրօտ. ևլն. որոնք կը վաճառուին ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ. 52—13

ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

ՌՈՅԵԱԼ ՌԷՄԻ ԵՒ ՕԼԻՆՏԱ ՌԷՄԻ ՏԵՍԱԿԸ
Կը ծախուի բոլոր նպարավաճառաց քով
Ընդհ. ներկայ. ՖՐԱՆԿՕ ԵՒ ՄԷՏԻՆԱ
24—16 ՊՈԼԻՍ

ՏՕՔԹ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

Մանկաբոյժ, Կնաբոյժ և Վիրաբոյժ
Ջղային Հիւանդութեանց ։

Սոյն բժիշկը, որ երկար տարիներ Պոլսոյ մէջ ճարտարապէս իր արհեստը ի գործ դրած, և ի վերջոյ երկար տարիներ ի Բարիզ մասնագիտական ուսումնասիրութիւններ ու փորձառութիւններ կատարած է, այժմ կը գտնուի Բերա, Մէքթէպ-Պայլամ փողոց թիւ 29 իր տունը։

Իրեն մասնագիտութիւն ընտրած է մանկաբարձութիւնը, և բժշկութեան է'ն վերջին և կատարեալ մեթոտներուն համաձայն կը բուժէ ներքին ամէն տեսակ հիւանդութիւնները, և ի մասնաւորի կանանց ներքին և ջղային ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ յաջողապէս կը բուժէ ջղային և գործարանաւորական շատ տեսակ հիւանդութիւններ էլէկտրականութեամբ, ըստ նորագոյն մեթոտի։

Ռէօնթկէնեան հրաշալի ճառագայթներով կը քննէ, կը գտնէ գլպուածով կլլուած կամ ո և է կերպով մարմնոյն մէջ մտած դրամ, գնտակ, ասեղ ևն., ինչպէս նաեւ կոտրած կամ տեղէն խախտած ոսկորները, ստամոքսի, աղիքներու և երիկամունքներու մէջ գոյացած քարերը կամ ուռերը, և վերջապէս սրտին և թոքերուն մէջ գոյացած հիւանդութիւնները, հիւծախտին զանազան աստիճանները, և անձի մը՝ հիւծախտի ենթարկուելէ առաջ՝ դէպի այդ հիւանդութիւնը հակամիտութիւն ունենալը կամ ոչ։ Այս բոլորը կը ցուցնէ (radioscopie) այցելուին, և ի պահանջել հարկին առանց լուսանկարն ալ հանելով (radiographie) յաճախորդին կուտայ իբրեւ մուրհակ։

Տքդ. Չիլինկիրեան ամէն օր կէս օրէն վերջը հիւանդ կ'ընդունի իր տունը։ և հինգշաբթի օրերն ալ նոյն ժամուն ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները։ Պոլսոյ կողմի յաճախորդներու դիւրութեան համար երկուշաբթի և ուրբաթ կէս օրէն առաջ կը գտնուի Գումգաբու, Սուլ-Թէքաքեսի փողոց թիւ 9 տունը։ 25—19

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (203)

Ժ. ՄԱՔԷՑ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ

—Եւ վախնալով որ ամուսինը իր թեւը մօնէր զէնքը մինչեւ ճաշի սրահին դուռը տանելու համար, դուրս նետուեցաւ գողալով։

Բոլ տը Ռիչմօն, որ երկու քայլ առեր էր կնոջը մօտենալու համար, աչքը գրպանէն ելած անոր թղթին հանդիպելով՝ նշմարեց գետինը ինկած նամակը, և մէկէն ծռելով վերցուց։

97

ՈՒՐ ԲՕԼ ՏԸ ՌԻՇՄՕՆ Կ'ԻՄԱՆԱՅ ԻՒՐ ՎԻՃԱԿԸ

Այս դէպքը պատահած ժամանակ ճաշը գրեթէ աւարտած էր, և երկու ամուսինները մինակ մնացած էին. սպասաւորներն ըստ սովորութեան աղանդերը բերելէ ետեւ քաշուած էին։

Ուստի տեսնող չէր եղեր Ֆէրնանտին մեկնիլը, ոչ ալ անոր ձգած նամակին վերցուիլը Բոլ տը Ռիչմօնի ձեռքով։

Ամուսինն անմիջապէս աչքը հասցէին վրայ նետելով։

—Օրիորդ կառնիէ՛ կարդաց զարմանքով։

—Ի՞նչ է այս ըսաւ ինքնիրեն, կնոջս ուղղուած չէ, ոչ ալ հոս ուրիշ վէկու մը... վասն զի Տիկին տը Ռիչմօնի ծառայող կիներուն ոչ մէկն այդ անունը կը կրէ։

«Ի՞նչ գործ ունի հոս այս նամակը... այս աթոռին քով։

«Սակայն տարակոյս չկայ որ Ֆէրնանտի վրայէն ինկաւ, ճաշկինակը հանած միջոցին... Ճմրթկած պատռանը կը ցուցնէ թէ՛ նեղ գրպանի մը մէջ դրուած էր... շրջազգեստի գրպանի մը մէջ։

«Գիրն ալ ծանօթ չէ ինծի։

«Բայց նայինք ի՛նչ կ'ըսէ։»

Այն օրէն ի վեր որ Ֆէրնանտ աւրուեր էր իրեն հետ, այն օրէն ի վեր որ իր ամօթալի գաղտնիքն իմացեր էր, դերկոմսին երազն էր վրէժ առնել կնոջմէն, կամ այնպիսի առիթ մը գտնել, ցրով նորէն ձեռք ճանկն անցունէր զայն։

Եթէ մինչեւ հիմա խնամով չէր հըսկած անոր վրայ, անցած անցքերն ու դէպքերը զինք այն աստիճան գրաւած և իւր անձը փրկելու մտահոգութեամբ պաշարած էին, որ պարապ ժամանակ չէր ունեցած։

Բայց դարձեալ անհոգ չէր կեցած, կը դիտէր, կ'սպասէր պահը մը, կամ զէնք մը ձեռք անցունել կ'ուզէր։

Ուստի նամակը պատեանէն հանեց առանց խղճմտութեան, որովհետեւ անկրկայ էր կնոջը գրպանէն ինկալուն, հետեւապէս իրաւունք ունէր պարունակութիւնն իմանալու։

Նախ ստորագրութեանը նայեցաւ։

—«Դանիէ՛լ, կարդաց. չեմ ճանչեր փոքրիկ անուն մը։

Ետոյ աչքը վերցուց առաջին տողին, և սա խօսքը կարդաց.

«Պաշտելի՛ Ֆէրնանտս»։

Այս անգամ Բոլ տը Ռիչմօնի գոյնը փոխուեցաւ։

—«Պաշտելի Ֆէրնանտս...» մրմռաց։ Իր անունն է... իրե՛ն գրուած է։

Եւ շարունակեց ընթերցումը։

Աւելորդ կը համարինք նամակին պարունակութիւնը կրկնել, որուն մէջ Դանիէլ կը հաւկըցընէր Ֆէրնանտի իրենց զաւկին համար ըրած որոշումը, և որ բնաւ տարակոյս չէր թողուր անոր հետ ունեցած յարաբերութեան վրայ։

Կարդացած միջոցին ձեռքերը կը դողային։

Ֆէրնանտ սարսափելի մ'ունէր։

Ֆէրնանտ շնացող մ'էր։

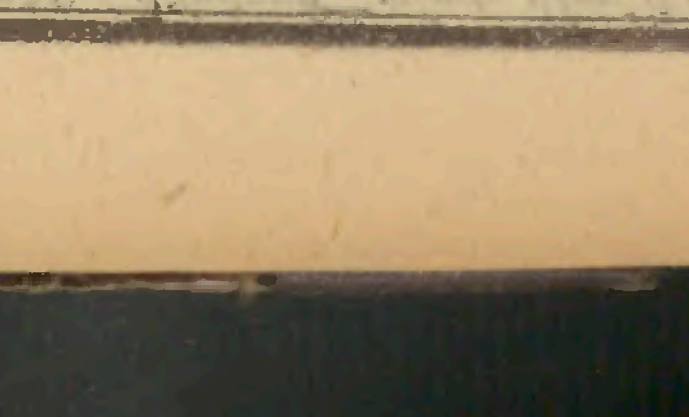
Կոյր կատաղութիւն մ'զգաց մէկէն։

Բնաւ մտքէն չանցուց թէ այդ ամուսնական տարաբաղդութեան առաջին հեղինակն ինքն էր, վինքը զարնող զէնքը ինք սրեր էր։

Բնաւ չանցուց մտքէն թէ իր բըռնած ընթացքը չէ՞ր արդարացըներ իր գեռատի կինը, անոր յանցանքին առաջին պատճառը չէ՞ր։

Չի հարցուց նաեւ ինքնիրեն թէ իր խայտառակ ընթացքը, տը Ֆէրնիք կոմսուհիին հետ ունեցած ապօրէն յարաբերութիւնը իրաւունք կը թողու՞ն իրեն զարմանալու այս եղածին վրայ և որ և է վրէժխնդրութիւն միտքէն անցունելու։

(Շարունակելի)

ՎԷՆՆԱՆ ՖՕՑՈՒՃԷԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՅԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՅԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Կ. Պոլիս, Պանճք Գարու, ձէլալ Պէյ խանի կից, թիւ 1.
Զեֆերէ Ափիւնի մասնաճիւղ

Վիրաբուժական և բժշկական ամէն տեսակ գործիքներ, ... ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ...